

A B S O L V E N T S K Á P R Á C E

Brno 2008

Veronika Švestková

Vyšší odborná škola zdravotnická

Žerotínovo náměstí 6, Brno 602 00

A B S O L V E N T S K Á P R Á C E

Teoretické a praktické vzdělávání kynologa záchranáře, a jeho postup pro
zařazení do IZS

Zpracoval: Veronika Švestková, student III. ročníku
oboru diplomovaný zdravotnický záchranář

Vedoucí práce : mjr. Ing. Martin Červenka, DiS

Brno, únor 2007

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem tuto absolventskou práci zpracovala samostatně, pod vedením
mjr. Ing. Martina Červenky, DiS. V práci jsem použila informační zdroje uvedené
v seznamu použité literatury.

V Brně dne 30. března 2008

Veronika Švestková

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji mjr. Ing. Martinu Červenkovi, DiS za odborné vedení mé absolventské práce, za poskytování cenných rad a materiálových podkladů, ale i konzultantům z řad záchranářské kynologie a vyučujícím školy. Největší poděkování však patří Martinu Červenkovi, Miloši Mazálkovi, Gustavu Hotovému, Jiřímu Šlechtovi a všem, kteří měli celá léta se mnou trpělivost a po celou tu dobu ze mě formovali kynologa a záchranáře.

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

AČR	Armáda České republiky
ADRA	je charitativní organizace založená v roce 1956 v USA. Je to zkratka z anglického Adventist Development and Relief Agency, tedy Adventistická agentura pro pomoc a rozvoj
BA	Bezpečnostní agentura
CB	9. kanál občanských radiostanic
ČR	Česká republika
ČČK	Český červený kříž
ČMKU	Českomoravská kynologická unie, řádný člen FCI
DOSAAF	Dobrovolnoje Občešstvo Sodějstvija Armiji, Avijacii i Floty - volný překlad - Dobrovolné sdružení pomoci armádě, letectvu a námořnictvu. DOSAFF byl v Sovětském svazu něco jako náš Svazarm, tzn. dobrovolné, polovojenské, civilní
EQ	Emoční kvocient (<i>Emotional Quotient</i>)
EU	Evropská unie
FCI	Mezinárodní kynologická federace (francouzsky Fédération Cynologique Internationale, odtud zkratka FCI). Zabývá se plemeny psů a kynologií jako takovou. Má sídlo v Belgii, v městě Thuin.
FSTK Brno	Federace sportovně technických klubů Brno
GPS	Global Positioning System, zkráceně GPS, je vojenský navigační družicový systém
GŠ AČR	Generální štáb Armády České republiky
HS	Horská služba
HZS	Hasičský záchranný sbor
IKAR	Mezinárodní organizace sdružující záchranné složky
IMZ	Instrukčně metodické zaměření
INSARAG	Mezinárodní poradní skupina pro vyhledávání a záchranářství
IQ	Intelligenční kvocient
IRO	Mezinárodní organizace pro záchranné psy
ISDN linku	Z anglického termínu Integrated Services Digital Network, český název pro tuto síť je Digitální síť integrovaných služeb

IZS	Integrovaný záchranný systém
JSDH	Jednotky sboru dobrovolných hasičů
KZJ	Kynologická záchranná jednotka
MP	Městská policie
MSKS	Moravsko-Slezský kynologický svaz
MV GR ě HZS	Ministerstvo vnitra-generální ředitelství hasičského záchranného sboru České republiky
MZO	Mezinárodní záchranné operace
NZŘ	Národní zkušební řád
OKK	Odborná kynologická komise
OS	Operační středisko
OSKH	Odbor služební kynologie a hipologie
PČR	Policie České republiky
SDH	Sbor dobrovolných hasičů
SH ĀMS	Sbor hasičů Āech, Moravy a Slezska
SVAZARM	Svaz pro spolupráci s armádou
SZBK ĀR	Svaz záchranných brigád kynologů České republiky
TRIVIS	Společnost TRIVIS (TRI = tři síly; V = vůle, I = inteligence, S = síla) působí v oblasti vzdělávání v České republice již od roku 1992
USAR	Z anglického Urban Search and Rescue - vyhledávání a záchrana v zástavbě-sutinách
ZBK JMK	Záchranná brigáda kynologů Jihomoravského kraje
ZLP	Zkoušky lavinových prací
ZPJ	Zkouška pohotovostní jednotky
ZVP	Zkoušky vodních prací
ZZP3	Zkouška záchranných prací třetího stupně
ZZP-C	Zkouška záchranných prací cadaver
ZZZ	Zkoušky záchranné způsobilosti

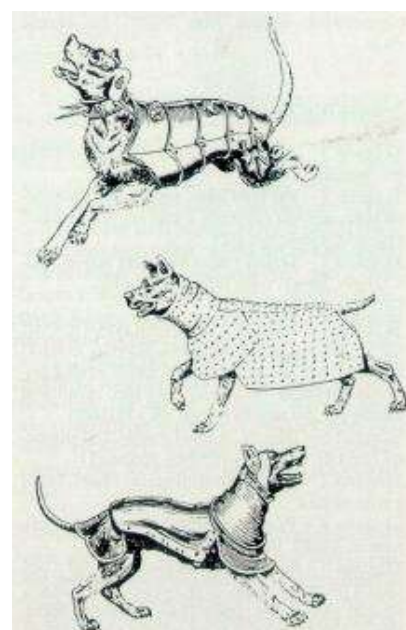
ÚVOD

Již po tisíciletí jsou schopnosti psa využívány pro různé potřeby člověka. Pes začal být používán jako nenahraditelný nástroj pro lidskou společnost již v dobách rozkvětu starověkých civilizací. Na Středním východě v době kamenné nastala domestikace a pes se začal využívat k lovu zvěře. Později jej lidé začali využívat i na ochranu osob a majetku.

Obr. č. 1 - Psi lovcí zvěř

Po psovi začali lidé domestikovat další zvířata a proto se pes stal i strážcem stád. Za starého Říma vzrostla důležitost psa bojového, ale během středověku se kromě loveckých a pasterveckých psů rozšířil chov plemen zaměřených jen na společenské soužití s člověkem (tzv. společenská plemena).

Obr. č. 2 - Bojovní psi

Každá válka je svým způsobem motorem pokroku a v jejich průběhu se začalo využívat psů pro sanitní a záchranářské účely. To dalo podnět pro vznik různých specifických záchranářské kynologie a tím i nutnost získávat stále nové poznatky a zkušenosti s výchovou, výcvikem a pudovým jednáním psů. Člověk se postupně učil využívat schopností a možností těchto zvířat, které byly dokonalejší než lidské. Mimo jiné například čich, sluch, zrak, prostorová orientace a další ...

Během války ve Vietnamu 1960-1968 vyvezla americká armáda služební psy, aby pomáhali vyhledávat ukryté miny a zraněné vojáky. Praktické zkušenosti z nasazení těchto psů dokazovaly, že jde o dobrou myšlenku, kterou je však třeba

zdokonalit. Němečtí ovčáci a jiná pracovní plemena používaná v tamních podmínkách trpěla a umírala na různé choroby kůže a na nemoci dýchacího ústrojí. Pes, který odolával tomuto klimatu a splňoval nároky kladené na požadovanou práci, byl labradorský retrívr. Americká vláda zabavovala jedince daného plemene po celém USA. Postupně se psi stali nepostradatelní pro vyhledávání raněných a jejich odtažení na bezpečnější místa. Armádní psovodi se museli přizpůsobit odlišným temperamentům, výkonnostem, povahám a vrozeným vlohám, než se kterými doposud pracovali.

Po druhé světové válce začalo mnoho chovatelů a kynologů důmyslně využívat psy pro upotřebení v oborech humanitárních a lékařských, jako je dnes canisterapie, výcvik vodících psů, psi pro zjišťování rakoviny a psi na vyhledání ztracených, zasypaných nebo utonulých osob. Kvalitní chovatelé si jsou vědomi rozdílů plemen a rozdílů jejich fyzických, psychických a pracovních predispozic. Kvalitní genetický základ pracovního jedince je však stále závislý na kvalitách psovoda-výcvikáře, který psy cvičí.

Obr. č. 3, 4 - Snažíme se, aby naši psi pomáhali i handicapovaným dětem

Různorodost lidských zájmů a pracovních plemen psů umožnila vznik oborům, které se úzce zaměřují na pomoc pro osoby zdravé, handicapované, nemocné i zraněné.

1 CÍLE PRÁCE

Cílem této absolventské práce je zpracování celkového přehledu o vzdělávání profesionálních i dobrovolných kynologů, kteří se rozhodli nabídnout své služby složkám integrovaného záchranného systému a to za pomoci psa. Cílem práce je rovněž i shrnutí požadavků Ministerstva vnitra a záchranných organizací s Ministerstvem vnitra spolupracujících, shrnutí znalostí, zkušeností a systémů vzdělávání profesionálních i dobrovolných kynologů-záchranářů určených pro praktické nasazení v ČR i zahraničí. Práce by měla pomoci k objasnění zapojení kynologů do IZS a z toho vyplývající požadavky, jež musí psovod se psem splnit, aby byl zařazen na seznam kynologů předurčených pro praktické zásahy (plošné a sutinové). Dále pak porovnání náročnosti na vzdělání členů jednotlivých organizací a navržení možných variant sjednocení základních znalostí a dovedností psovodů v celé ČR.

Obr. č. 5 - Kurz „Práce ve výškách“

Obr. č. 6 - Kurz „Přednemocniční neodkladná péče“

Obr. č. 7 - Učení mladého psa překonání nepříjemného materiálu

2 HISTORIE VZNIKU ZÁCHRANÁŘSKÉ KYNOLOGIE

2.1 Záchranářská kynologie obecně

V 1. světové válce v letech 1914 - 1918 používala k vojenským účelům psy především německá armáda. Psi byli využíváni ke službě strážní, hlídkové, sanitní, pátrací, zpravodajské a spojovací. Mimo jiného pracovali i jako nosiči munice a jako tahouni. V rámci sanitní služby psi vyhledávali raněné a mrtvé vojáky. V 2. světové válce bylo využito psů k plnění dalších nových úkolů. Jedním z nich bylo hledání zasypaných osob ve zřícených budovách po náletech.

2.2 Vznik záchranářské kynologie v ČR

V květnu roku 1920 byla založena škola pro výcvik vojenských a sanitních psů v Kostelci nad Orlicí. V roce 1921 začali jednotlivci z řad četnictva zasílat na Ministerstvo vnitra žádosti o povolení mít služebního psa a tohoto brát s sebou do služby. Žádostem bylo postupně vyhověno s podmínkou, že psi musí složit odbornou zkoušku před komisí. První zkoušky se konaly na Pankráci 27. 11. 1921. Ministerstvem vnitra byl dne 12. 1. 1922 přijat zkušební řád pro policejní psy a to výnosem číslo 2.427/13 jako Zkušební řád pro výcvik policejních psů československého četnictva.

2.2.1 Vznik Svazarmu

Svazarm neboli Svaz pro spolupráci s armádou byla československá branná organizace ustanovená 4. listopadu 1951 po vzoru sovětského DOSAAF. Svazarm sdružoval zájemce o některé odbornosti, kteří tak byli pod kontrolou. Pouze pod hlavičkou Svazarmu mohli pracovat například střelci či radioamatéři. Svazarm zastřešoval i civilní zájemce o kynologii. Psi, kteří složili příslušné zkoušky, byli zařazeni do civilní ochrany státu. Jednalo se především o záchranné a lavinové psy. Lavinové psy využívala převážně Horská služba. Od civilních cvičitelů byli vhodní psi vykupováni pro potřeby armády, SNB a jiných ozbrojených složek.

2.2.2 Vznik Svazu záchranných brigád kynologů

Dne 8. září 1972 založil v Hlučíně Oldřich Dvorok (1941–2000) II. Československou brigádu záchranných psů. V dnešní době tato brigáda spadá pod celorepublikovou organizaci Svaz záchranných brigád kynologů České republiky (dále jen SZBK). SZBK České republiky vznikl v roce 1990 jako občanské sdružení a je členem Českomoravské kynologické unie (dále jen ČMKU) a mezinárodní záchranné organizace IRO. SZBK se začal členit do jednotlivých krajských brigád, čímž garantoval psy pro praktické nasazení krajským HZS.

2.2.3 Vznik organizací mimo SZBK ČR

SZBK je velká organizace, která vychovávala, cvičila a přezkušovala své členy zkouškami, na základě kterých je zařazovala do Pohotovostní jednotky. Tato jednotka byla předurčena pro nasazení na území České republiky i k nasazení na mezinárodních misích. Mezi jednotlivými členy však začalo postupně docházet k rozdílným názorům na specifické části práce záchránářů-kynologů. To byl jeden z důvodů založení dalších organizací a odchodu některých členů ze svazu. Jako první taková organizace v České republice kromě SZBK vznikla Záchranná brigáda kynologů Jihomoravského kraje (dále jen ZBK JMK) pod vedením Zdeňka Katolického. Tato organizace podepsala samostatné dohody o spolupráci s Hasičským záchranným sborem. Jako další se částečně oddělil František Schejbal, jehož skupina pracovala pod záštitou dobrovolných hasičů města Hejnice. Nové organizace se snažily zapojit do IZS mimo SZBK. Začalo vznikat mnoho dohod a nestejněměrná připravenost psovodů. Nejen proto Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky (dále jen MV GŘ HZS ČR) nařídilo společné a shodné atesty pro všechny skupiny. Měla je organizovat SZBK s tím, že přizve i psovody všech ostatních organizací, které se záchrannou činností zabývaly. Tyto atesty však neprobíhaly podle představ MV a proto ministerstvo vzalo organizaci atestů pod svoji organizaci a přímou kontrolu.

2.2.4 Vznik atestací pod MV

Ministerstvo vnitra - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky rozhodlo, že vznikne odborná kynologická komise (dále jen OKK) a za její členy navrhlo zástupce těch složek, které záchranné psy potřebují a zástupce složek, které záchranné psy cvičí. Všechny tyto složky byly oslovené, aby nabídly svého delegáta.

Prvním úkolem komise bylo stanovit systém jednotného přezkušování záchranných psů a psovodů. Zde při zrodu nového systému se hodnotily zkušenosti záchranářů z okolních států (Francie, Anglie, Polsko). Dalším úkolem bylo vytvoření pravidel pro jednotnou zkoušku neboli atesty. Z pohledu profesionálů (HZS, PČR) se zohledňovaly zkušenosti psovodů a psů z praktických zásahů.

V rámci dalšího vzdělávání atestovaných psovodů a tím i psovodů zařazených do praxe a zásahů IZS vznikla Metodika sutinového vyhledávání s využitím záchranářských psů (viz příloha č. 4)

Odborná kynologická komise¹:

Jedná se o mezirezortní kynologickou komisi, která společně řeší metodiku výcviku a přezkoušení a jejími členy jsou osoby zastupující všechny obecně známé subjekty činné v problematice záchranářské kynologie.

Úkolem komise je sjednocení postupů a vymezení kompetencí jednotlivých složek IZS v oblasti záchranářské kynologie a předcházení rozporům mezi občanskými sdruženími působícími v oblasti záchranářské kynologie a dotýčnými státními orgány.

¹ USAR.CZ - Kynologie v IZS : Kynologická komise [online]. c2006 [cit. 2007-12-17]. Dostupný z WWW: <<http://www.usar.cz/webmagazine/subcategories.asp?idk=285>>.

Byla ustanovena pod č.j. PO-246/IZS-2005 ze dne 25. ledna 2005 jako odborná komise generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR a náměstka ministra vnitra ve složení:

předseda

Gustav Hotový - lektor služební kynologie MV

členové

mjr. Ing. Martin Červenka, DiS - HZS Jihomoravského kraje

pplk. Ing. Jiří Navrátil - Policejní prezidium ČR

pplk. Ing. Miloslav Martinec - Generální štáb Armády ČR

Vladimír Kuchta - Svaz záchranných brigád kynologů ČR

Zdeněk Katolický - Záchranná brigáda kynologů Jihomoravského kraje ČR (dnes Miroslav Švestka)

Karel Novák - Horská služba ČR

František Schejbal - Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska

Josef Žalud - Městská policie hlavního města Prahy

Pavel Šabacký - Oblastní spolek Českého červeného kříže Brno-město (dnes již neplatí)

3 INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM

3.1 Základní složky integrovaného záchranného systému

Integrovaný záchranný systém je definován zákonem č. 239/2000 Sb. Je to systém vazeb zabezpečující koordinovaný postup záchranných, pohotovostních, odborných a jiných složek orgánů státní správy a samosprávy, fyzických a právnických osob při likvidaci havárií, hromadných neštěstí a katastrof, při kterých došlo k hromadnému výskytu zraněných, postižených, případně mrtvých nebo k rozsáhlým ekologickým poškozením a těžkým ztrátám na majetku². Základní složky IZS jsou:

- Hasičské záchranné sbory (HZS)

- poskytují technickou pomoc
- jsou vybaveni k tomu určenou technikou
- mají vycvičené specialisty pro práci ve výškách, v podzemí, ve vodě, v zamořeném prostředí, při požárech, při dopravních nehodách (vozidla první technické pomoci)
- jejich činnost je řízena operačním střediskem HZS

- Zdravotnické záchranné služby (ZZS)

Hlavní náplní záchranné služby je zajišťování odborné přednemocniční neodkladné péče a transportu pacientů do zdravotních zařízení.

² *Integrovaný záchranný systém* [online]. [2006] [cit. 2007-12-19]. Dostupný z WWW:

<[http://www.hrdeckralove.org/did/kr/5.%20Záchranný%20systém%20\(IZS\)/IZS/Integrovaný%20záchranný%20systém.htm](http://www.hrdeckralove.org/did/kr/5.%20Záchranný%20systém%20(IZS)/IZS/Integrovaný%20záchranný%20systém.htm)>.

Dělí se:

Posádky rychlé lékařské pomoci (RLP): rychlé osobní automobily s lékařem.

Posádky rychlé zdravotnické pomoci (RZP):

- Tým RZP tvoří diplomovaný zdravotnický záchranář (či absolvent specializovaného pomaturitního studia) a řidič RZP (záchranář s praxí v řízení motorových vozidel po absolvování speciálního kurzu "řidič RZP").
 - Velké sanitní vozy s posádkou ve složení lékař, paramedik a řidič -záchranář. Skupina RZP disponuje sanitami s možností transportu imobilního pacienta, tzv. "velkou sanitkou" s plným vybavením k ošetření širokého spektra všech běžných zdravotních příhod a úrazů. Ve vybavení těchto vozidel je přístroj pro monitoring EKG s defibrilátorem, přístroj pro umělou plicní ventilaci, kompletní lékárna pro léčbu kritických stavů, kyslíkové láhve, obvazový a infúzní materiál.
- Policie České republiky (PČR)

Policie je ozbrojená složka státu. Má za úkol zajišťovat pořádek uvnitř státu, ochraňovat práva, majetek, občany a stíhat pachatele trestné činnosti.

Každý příslušník Policie České republiky jedná v souladu se zákonem a Etickým kodexem Policie České republiky.

Cílem PČR je chránit bezpečnost a pořádek ve společnosti, prosazovat zákonnost, chránit práva a svobody osob, preventivně působit proti trestné a jiné protiprávní činnosti a potírat ji, usilovat o trvalou podporu a důvěru veřejnosti³.

³ *Policie : cíle, činnost a výsledky policejních útvarů* [online]. c2005 [cit. 2007-12-14]. Dostupný z WWW: <<http://www.mvcr.cz/policie/>>.

3.1.1 Tísňová volání

Každá základní složka IZS provozuje své vlastní operační středisko (dále jen OS), odkud dispečer koordinuje všechny síly a prostředky na daném území. Dispečer OS má k dispozici i ISDN linku, díky níž vidí číslo volajícího ještě před přijetím daného hovoru. Samozřejmostí jsou v dnešní době digitální záznamová zařízení pro veškerou telefonní i radiovou komunikaci OS. Některá střediska využívají také sledování zásahových vozidel pomocí GPS a dispečer tak má přehled o aktuální pozici všech vozů. Jednotlivá operační střediska jsou mezi sebou navzájem propojena (radiově, telefonicky). Nahlásíme-li například dopravní nehodu, dispečer okamžitě vyrozumí operační střediska ostatních složek.

Obr. č. 8 - Jednotlivá OS jsou propojena, jelikož je propojena i práce záchranářů

Základním a nepoužívanějším prostředkem pro přivolání odborné pomoci jsou linky tísňového volání (150, 155, 156, 158). Jednotlivé linky tísňového volání jsou svedeny na OS příslušných složek IZS. Při volání z pevné linky, je náš hovor směrován na nejbližší operační středisko dané složky, ovšem voláme-li z mobilního telefonu, dovoláme se nejprve na středisko v příslušném krajském městě, jehož dispečer nás teprve přepojí na požadované OS.

Linky tísňového volání:

Hasičský záchranný sbor	150
Zdravotnická záchranná služba	155
Policie ČR	158
Městská policie	156

Evropské číslo tísňového volání je Linka 112, která funguje v 15 státech EU.

Podle místa, odkud se volá, by měl být hovor v ČR směřován na krajské OS Hasičského záchranného sboru. Na volání z mobilního telefonu stačí signál jakékoliv sítě GSM a v mobilním telefonu nemusí být vložena SIM karta. 112 je možno volat i z pevné linky.

9. kanál občanských radiostanic (CB) je dalším možným způsobem pro přivolání pomoci. Ten se však po rozšíření mobilních telefonů již téměř nepoužívá. CB radiostanicemi jsou vybaveny některé nákladní automobily. Tento kanál je v mnoha městech monitorován složkami IZS

3.2 Další složky IZS

- Vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil
- Ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory
- Ostatní záchranné sbory
- Orgány ochrany veřejného zdraví
- Havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby
- Zařízení civilní ochrany
- Neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracem.

Ostatní složky integrovaného záchranného systému poskytují při záchranných a likvidačních pracích plánovanou pomoc na vyžádání.

V době krizových stavů se stávají ostatními složkami IZS také odborná zdravotnická zařízení na úrovni fakultních nemocnic pro poskytování specializované péče obyvatelstvu.

3.3 USAR

Jedním z impulsů pro vznik jednotky pro mezinárodní záchranné operace (dále jen MZO) bylo zemětřesení v Turecku. Tato jednotka neboli „USAR Team“ (z anglického Urban Search and Rescue - vyhledávání a záchrana v zástavbě-sutinách), je využitelná pro zapojení do MZO, ale slouží i ke zdolávání mimořádných událostí v ČR. Nyní disponuje naše republika dvěma USAR odřady, které jsou složeny z vybraných příslušníků HZS hl. m. Prahy a Moravskoslezského kraje a to z důvodu dostatečného personálního i technického zázemí, hasičů-specialistů a psodů společně s jejich psy speciálně cvičenými pro vyhledávání osob. Členem každého týmu je i lékař určený především pro potřeby členů jednotky.

Úkoly MV na tomto poli plní generální ředitelství HZS ČR. Zásady pro vytváření odřadů HZS pro poskytování pomoci mezi kraji v rámci ČR a při zapojení ČR do MZO jsou stanoveny pokynem generálního ředitele HZS ČR

Obr. č. 9 - USAR tým ČR

a náměstka ministra vnitra č. 45 ze dne 9.10.2003, ve znění pokynu generálního

ředitele HZS ČR a náměstka ministra vnitra č. 7 ze dne 2. 2. 2004. Nařízením vlády č. 463/2000 Sb., o stanovení pravidel zapojování do MZO, poskytování a přijímání humanitární pomoci a náhrad výdajů vynakládaných právníky osobami a podnikajícími fyzickými osobami na ochranu obyvatelstva, ve znění nařízení vlády č. 527/2002 Sb., byla závazně stanovena některá důležitá pravidla zapojování do MZO. Požadavek na nasazení USAR Teamu je možné uplatnit na operačním a informačním středisku MV-GŘ HZS ČR⁴.

⁴ ČERVENKA, Martin. *Jednotka Ministerstva vnitra České republiky pro mezinárodní záchranné operace* [s.l.], 2007. 67 s. Vyšší odborná škola zdravotnická v Brně. Vedoucí absolventské práce plk. Ing. Jaroslav Bohanes.

3.4 Zařazení kynologů do IZS

Záchranářská kynologie je specifický obor pro pomoc občanům, a proto se v rámci IZS řeší využitím zdrojů z jiných složek IZS. Jedná se o složky, které se záchranářskou kynologií aktivně zabývají a nebo složky, které záchranářské psy potřebují.

Záchranářská kynologie je kynologický obor, jehož posláním je příprava psovoda se psem k vyhledávání pohřešovaných osob v sutinách, ve volném terénu, lavinách, pod vodní hladinou apod. za využití čichových schopností psa. Psovod a pes, kteří provádí výcvik v oboru záchranářské kynologie, tvoří nedílnou kynologickou dvojici. Při indispozici psovoda je pes nevyužitelný, při indispozici psa je nevyužitelný psovod.

Na praktické nasazení jsou zapojováni a vyžádáváni kynologové, kteří splnili atestaci MV-GŘ HZS ČR a tím jsou zařazeni na seznam, který je k dispozici operátorům na operačním středisku. Jedná-li se o sutinové vyhledání, svolává atestované kynology operační středisko HZS. V případě pohřešovaných osob v terénu by mělo svolávat atestované kynology OS PČR.

Obr. č. 10, 11 - Výbuch plynu na Tržní ulici. Přivolání atestovaných kynologů Jm kraje

4 ZÁCHRANÁŘSKÉ ORGANIZACE SPOLUPRACUJÍCÍ S MV-GŘ HZS ČR A JEJICH CHARAKTERISTIKA

4.1 Seznam organizací spolupracujících s MV-GŘ HZS ČR v oboru záchranné kynologie

- Hasičský záchranný sbor (HZS)
- Policie České republiky (PČR)
- Městská policie hlavního města Prahy (MP Praha)
- Městská policie Ostrava (MP Ostrava)
- Armáda České republiky (AČR)
- Horská služba (HS)
- Český červený kříž (ČČK)
- Sbor dobrovolných hasičů Hejnice (SDH Hejnice)
- Záchraná brigáda kynologů Jihomoravského kraje (ZBK JMK)
- Kynologická záchraná jednotka (KZJ)
- Svaz záchranných brigád kynologů České republiky (SZBK)

4.1.1 Počet atestovaných psů dle organizací k datu 30.9.2007⁵

⁵ STUHLÍK, Dušan. Úspěšnost kynologů na atestech GŘ HZS v číslech. Rescue Report. 2007, roč. 2, č. 3, s. 44-45. Grafy v textu. Dostupný z WWW: <<http://www.rescue.cz/files/archiv/casopis-rescue-report-2007-03.pdf>>.

4.1.2 Dohody uzavřené s MV-GŘ HZS ČR

Složky a organizace spolupracující s MV-GŘ HZS ČR jsou vázány dohodami. Jiné dohody platí pro složky IZS, které jsou složkou přímo ze zákona o IZS a jiné dohody mají podepsané ostatní organizace.

- Policie České republiky - Dohoda o spolupráci mezi HZS ČR a PČR
- MP hl. města Prahy - Dohoda o plánované pomoci na vyžádání
- MP Ostrava s HZS Moravskoslezského kraje (dále jen MSK), spadá pod MP hlavního města Prahy
- Armáda ČR - Dohoda o plánované pomoci na vyžádání
- Horská služba - Dohoda o plánované pomoci na vyžádání mezi MV GŘ HZS ČR a HS ČR, která je uzavřená v souladu s §21 zákona o IZS (239/2000)
- Český červený kříž - nyní momentálně v řešení - změna zástupce v OKK
- SDH Hejnice nemá dohodu přímo s MV-GŘ HZS ČR, ale s HZS Libereckého kraje (spadá pod Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska)
- ZBK JMK - Dohoda o plánované pomoci na vyžádání
- KZJ ČR - nemá dohodu přímo s MV-GŘ HZS ČR, ale s HZS Jihomoravského kraje
- SZBK ČR – dnes již zastaralá dohoda o spolupráci (bude se v brzké době předělávat na Dohodu o plánované pomoci na vyžádání).

Každá dohoda má přibližně stejnou kostru, každá organizace však nabízí trochu něco odlišného (např. MP Praha mimo jiné zajišťuje v případě potřeby také přepravu ostatních kynologů na místo zásahu).

Organizace i jednotlivci, kteří nejsou členy žádné organizace vázané dohodou, se mohou nechat přezkoušet u organizace zastoupené v OKK a ta jim po splnění požadavků potvrdí přihlášku a následně vyše na atesty MV.

Nová organizace, která má zájem o uzavření nové dohody musí zaslat žádost na MV-GŘ HZS. MV prověří solidnost a důvěryhodnost organizace a zhodnotí, jakým způsobem bude organizace přezkušovat kynology na atesty, organizace předloží svůj zkušební řád. Pokud nemá vytvořený zkušební řád nebo podobný předpis, je možné přijmout předpis jiné organizace nebo zezávnit předpis a náplň atestačních zkoušek. Dále je třeba k těmto předpisům doložit kritéria posuzování jednotlivých zkoušek a stupně odborné připravenosti osob, které odpovídají za splnění těchto požadavků (rozhodčích, instruktorů s oprávněním posuzovat apod.). Zda se organizace přijme za partnera, se projedná na odborné kynologické komisi, kde rozhodnutí OKK nemá poslední slovo. OKK funguje jako poradní komise generálního ředitele, proto nemá přímo rozhodovací "pravomoc".

Každá organizace, která tímto způsobem spolupracuje s MV, vysílá své psovody připravené na atest, to znamená, že provede první "výběr". Mělo by se tím zamezit tomu, že se na atesty dostaví nepřipravený psovod nebo pes.

Pak většinou ministerstvo vnitra vyžaduje, aby s nimi organizace spolupracovaly při pořádání a zajišťování akcí. Dále pak, aby zástupci posuzovali na akcích pořádaných MV nebo aby organizace uspořádaly soutěže. Za to jim jsou poskytovány granty.

Organizace přijatá za partnera MV se stane ostatní složkou IZS - výhody a nevýhody pak vyplývají ze zákona o IZS.

4.1.3 Poskytování grantů

Výše poskytnutých grantů je přímo úměrná počtu přihlášených osob na atesty a atestovaných osob. Může se ale poskytnout grant třeba na pořádání soutěže (přebor, mistrovství) složek IZS atd.

Jedná se o grant č.8, který je určen zpravidla pro občanská sdružení, obecně prospěšné společnosti zřízené podle zákona č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech, ve znění pozdějších předpisů, která jsou ostatní složkou IZS, tzn. mají uzavřenou dohodu o plánované pomoci na vyžádání s MV GŘ HZS ČR, HZS krajů nebo mají uzavřenou dohodu o poskytnutí osobní nebo věcné pomoci s HZS krajů.

Grant č. 8 slouží:

- K využití na akceschopnost ostatní složky IZS k poskytnutí plánované pomoci na vyžádání.
- K využití na předpokládanou věcnou orientaci projektů.
- Jako příspěvek na vybavení ostatní složky IZS, která má uzavřenou dohodu o poskytnutí plánované pomoci na vyžádání s MV-GŘ HZS ČR nebo HZS krajů.
- K využití na organizaci a účast na součinnostních výcvicích IZS ostatních složek IZS.
- Jako příspěvek na zajištění akceschopnosti držitelů kynologických atestů MV GŘ HZS ČR předurčených pro zásah na území ČR a pro zapojování do mezinárodních záchranných operací.
- Jedná se o neinvestiční dotace.

Přibližné rozdělení peněz grantu, které dostane vysílající organizace:

• Atestovaný psovod	10 000,- Kč
• Psovod přihlášený na atesty	2 000,- Kč
• Zástupce v OKK	25 000,- Kč
• Psovod poprvé registrovaný do MZO	20 000,- Kč

Na co organizace peníze může použít je definováno v rozhodnutí o přidělení grantu a také je uzavřena smlouva o plnění grantu.

Spadá sem např.:

- Cestovní náhrady psovodům
- Cestovní náhrady zástupci komise na akce pořádané GŘ
- Vybavení atestovaných psovodů
- Očkování držitelů atestů předurčených na MZO
- Příspěvek na vybavení ostatní složky IZS
- Refundace mezd ...

Obr. č. 12 – Součást povinné
výbavy záchranáře kynologa

4.2 Charakteristika jednotlivých organizací v oboru kynologie

4.2.1 Hasičský záchranný sbor (HZS)

Viz 3.1 - Základní složky IZS

Hasičský záchranný sbor jako jedna se složek IZS má vydán vnitřní předpis pro psovody, nyní však nemají žádného atestovaného psovoda se psem.

4.2.2 Policie České republiky (PČR)

Viz 3.1 - Základní složky IZS

Využití služebních psů u policie začalo již v dobách Rakousko-uherské monarchie. Začali se využívat na četnických stanicích, u Ozbrojené stráže železnic i u Finanční stráže. První kurz psovodů Policie ČSR proběhl v Nových Hradech ve dvacátých letech minulého století. Následně na to byla založena Policejní škola psovodů v obci Pyšely. V roce 1952 byla tato škola přemístěna do Býchor. V tuto dobu byli využívání psi zakoupení od civilních chovatelů. Pro zkvalitnění povah potřebných pro výkon služby, přistoupila policie k vlastnímu odchovu. Kvalitním odchovem, výchovou a výcvikem lze docílit stavu, kdy služební psy je možné využít v různých specializacích na základě konkrétních potřeb policejních složek (metoda pachové identifikace, vyhledávání drog, výbušnin, zbraní, osob ukrytých ve skladištích, dopravních prostředcích, hlídkoví, pátrací a strážní psi).

Koncem roku 1996 schválil ministr vnitra předložený návrh koncepce služební kynologie a hipologie v PČR. V průběhu roku 1997 byla rozkazy policejního prezidenta tato koncepce postupně uváděna v praxi. V rámci policejního prezidia ČR byl zřízen odbor služební kynologie a hipologie (dále jen OSKH).

Systematizace služební kynologie správ krajů PČR:

Služební kynologie je rozdělena dle územní působnosti jednotlivých krajských správ a Městské správy hl. města Prahy. Každá krajská správa má tedy skupinu (případně oddělení) služební kynologie.

Vedoucí skupiny služební kynologie Správy kraje je podřízen náměstkovi ředitele správy kraje. Dále úzce spolupracuje s odborem služební kynologie a hipologie. OSKH metodicky řídí skupiny služební kynologie jednotlivých krajských správ. V rámci Správy hl. města Prahy je kynologie začleněna pod službu pořádkové policie. V rámci Prahy je pak Oddělení služební kynologie, které se dělí:

- Na skupinu speciálně pátrací
- Na skupinu pořádkovou

Možnosti využití služebních psů u PČR:

Služební psy využívají téměř všechny složky Policie České republiky. Pořádková, kriminální, železniční, pohraniční a cizinecká služba. Psy využívá i dopravní služba, a to v případech, kdy řidič vozidla po dopravní nehodě uteče z místa činu. Psy lze rozdělit do dvou kategorií:

- Psi všestranní:
 - hlídkoví
 - pátrací
- Psi specialisté:
 - vyhledávání omamných a psychotropních látek
 - vyhledávání výbušnin a nástražných výbušných systémů
 - vyhledávání zbraní, střeliva a munice
 - vyhledávání mrtvol, lidských pozůstatků
 - využití psů na metodu pachové identifikace

4.2.3 Městská policie hlavního města Prahy (MP Praha)

V roce 1991 vzniká nová ozbrojená složka Městská (Obecní) policie. Tato instituce vznikla na základě zákona č. 553/1991 ze dne 6. 12. 1991

o obecní policii. Obecní (Městskou) policii zřizuje a ruší obecní (městské) zastupitelstvo obecně závaznou vyhláškou. Obecní (Městská) policie zabezpečuje místní záležitosti veřejného pořádku v rámci působnosti obce. Interní předpisy upravuje rada zastupitelstva města nebo obce v podobě vyhlášky.

Při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku strážníci zejména:

- Dohlíží na dodržování obecně závazných právních předpisů a ochraně veřejného pořádku.
- Přispívají k ochraně bezpečnosti osob a majetku.
- Dohlíží na dodržování pravidel občanského soužití.
- Odhalují přestupky v rozsahu stanoveném zákonem o obecní policii.
- Upozorňují fyzické a právnické osoby na zjištěné nedostatky a podle konkrétní situace činí opatření k jejich odstranění.

Obecní policii řídí starosta, pokud obecní zastupitelstvo nepověří řízením obecní policie jiného člena obecního zastupitelstva. Strážníci jsou v zaměstnaneckém poměru k obci, strážník smí vykonávat své povinnosti a oprávnění jen na základě platného osvědčení, které vydává ministerstvo vnitra ČR s platností nejdéle na dobu tří let. Psovodi MP Praha kooperují s PČR. Strážníci psovodi jsou vysíláni dle požadavků oddělení, kdy jsou využíváni např. ke kontrole rekreačních chat nebo jiných objektů. Vedoucím útvaru psovodů MP Praha je vrchní komisař⁶.

⁶ KRANÁTOVÁ, Michaela. *Kynologie ve službách ozbrojených sborů v České republice*. [s.l.], 2001. 53 s. Vedoucí bakalářské práce pplk. Mgr. Zdeněk Chmela. Dostupný z WWW: <<http://www.cz-pes.cz/literatura-sl-kynologie-index.php>>.

4.2.4 Městská policie Ostrava (MP Ostrava)

Viz 4.2.3 - Městská policie hlavního města Prahy

Z městských a obecních policií se na výcvik záchranářských psů začala jako první soustředit MP Praha. V současnosti má každá městská nebo obecní policie možnost zabývat se záchranářskou kynologií. Městská policie Praha však zajišťuje a zastupuje v odborné kynologické komisy všechny psovody a psy jednotlivých městských a obecních policií, aby nedošlo k velkému nárůstu menších skupin a také, aby nedošlo k velkému rozdílu v přípravě a výcviku psovodů a psů.

4.2.5 Armáda České republiky (AČR)

Postavení armády České republiky upravuje zákon o ozbrojených silách České republiky č. 219/1999 Sb. ze dne 14. září 1999. Ozbrojené síly se člení na armádu, Vojenskou kancelář prezidenta republiky a Hradní stráž. Vrchním velitelem ozbrojených sil je prezident ČR. Armádu ČR řídí ministerstvo obrany v čele s ministrem. Součástí ministerstva je Generální štáb Armády České republiky (dále jen GŠ AČR), který zabezpečuje velení armádě. V jeho čele je náčelník Generálního štábu Armády ČR, který je podřízen ministru obrany. Základním úkolem ozbrojených sil je připravovat se k obraně České republiky a bránit ji proti vnějšímu napadení.

Armáda je základem ozbrojených sil a organizačně se člení na vojenské útvary, vojenská zařízení a vojenské záchranné útvary, které se mohou slučovat do větších organizačních celků. Generální štáb AČR je nejvyšším vojenským orgánem resortu ministerstva obrany ČR pro velení a řízení AČR v míru a za branné pohotovosti státu.

GŠ AČR řídí tyto další útvary:

- Pozemní síly
- Vzdušné síly
- Síly územní obrany
- Podpůrné složky - Logistika
- Vojenská zpravodajská služba
- Vojenská policie
- Vojenská zdravotnická služba
- Další přímo podřízené útvary a zařízení GŠ AČR

Služební kynologie u AČR

Ústředním výcvikovým zařízením psovodů a služebních psů AČR je veterinární základna Grabštejn u Hrádku nad Nisou. Zde se provádí výcvik psů pro všechny vojenské útvary, které využívají služební psy pro ostrahu objektů a na speciální práce: ochrana vojsk před terorizmem, vyhledávání drog, záchrana osob a další specializace.

Veterinární základna Grabštejn byla přemístěna ze zařízení v Terezíně a to dne 5. května 1953. Nejprve však jako armádní výcvikové středisko psovodů a psů. Veterinární základnou se středisko stalo až v roce 1970. V tomto roce byla založena i chovná stanice, která však činnost v 80. letech ukončila. Hlavní organizační složky veterinární základny Grabštejn tvoří štáb, dvě školní výcvikové roty, skupina speciálního výcviku, četa zabezpečení a veterinární klinika.

V poddůstojnické škole se ročně vycvičí 600 osob a 450 psů.

Armáda ČR má celkem 1350 služebních psů, kteří jsou zařazeni celkem u 82 útvarů. Využívána jsou tyto plemena: německý ovčák, belgický ovčák, briard, rotvajler, dobrman, velký knírač a několik jedinců dalších plemen.

4.2.6 Horská služba

Horská služba České republiky je výběrovou, specializovanou záchranářskou organizací s působností v jednotlivých horských oblastech ČR.

HS ČR je registrována jako občanské sdružení, založené na základě zákona č. 83/1990 Sb. o sdružování občanů pod č. j. VSP/1-1508/90-R. Horská služba ČR je na základě uzavřených smluv dle zákona č. 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému složkou IZS na vyžádání. HS ČR je členem mezinárodní organizace horských služeb (dále jen IKAR)⁷.

Poslání a úkoly Horské služby ČR: HS při výkonu své činnosti zejména:

- Organizuje a provádí záchranné a pátrací akce v horském terénu.
- Poskytuje PP a zajišťuje transport zraněných.
- Vytváří podmínky pro bezpečnost návštěvníků hor.
- Zajišťuje provoz záchranných a ohlašovacích stanic HS.
- Provádí instalaci a údržbu výstražných a informačních zařízení.
- Spolupracuje při vydávání a rozšiřování preventivně-bezpečnostních materiálů.
- Informuje veřejnost o povětrnostních a sněhových podmínkách na horách a opatřeních HS k zajištění bezpečnosti na horách.
- Spolupracuje s orgány veřejné správy, ochrany přírody a životního prostředí a jinými orgány a organizacemi.
- Sleduje úrazovost a provádí rozbor příčin úrazů na horách, navrhuje a doporučuje opatření k jejímu snížení, Provádí hlídkovou činnost na hřebenech, sjezdových tratích, pohotovostní službu na stanicích a domech HS.
- Provádí lavinová pozorování, Spolupracuje s ostatními záchrannými organizacemi doma i v zahraničí.
- Připravuje a školí své členy a čekatele.

⁷ Horská služba ČR [online]. c2006 [cit. 2007-12-12]. Dostupný z WWW:

<http://www.hscr.cz/index.php?option=com_content&task=blogcategory&id=10&Itemid=9>.

4.2.7 Sbor dobrovolných hasičů Hejnice (SDH Hejnice)

Zřizovatel jednotky sboru dobrovolných hasičů (dále jen JSDH) je město Hejnice.

Základní úkoly jednotky SDH:

Provádí požární zásah podle příslušné dokumentace požární ochrany nebo při soustředění a nasazování sil a prostředků.

Provádí záchranné práce při živelných pohromách a jiných mimořádných událostech.

Spolupracuje při zdolávání požárů a záchranných pracích při živelných pohromách a jiných mimořádných událostech s ostatními jednotkami požární ochrany (dále jen PO), policií ČR a dalšími orgány (základní úkoly jednotek PO jsou zakotveny v § 70 odst. 1 zákona o požární ochraně).

Činnost JSDH vykonává v souladu s obecně závaznými právními předpisy. Tato činnost JSDH je hrazena z prostředků obce. (§ 29 odst. 2, zákona o požární ochraně).

Celkový početní stav je minimálně 19 členů JSDH:

- 1 velitel JSDH
- 3 velitelé družstev
- 4 strojníky
- 11 hasičů

Kategorie jednotky je JPOIII (výjezd do 10 minut)⁸.

⁸ *Hasici Hejnice, psovodi, vyhledani osob* [online]. [2006] [cit. 2007-12-22]. Dostupný z WWW: <<http://www.hasicihejnice.cz/>>.

4.2.8 Záchranná brigáda kynologů Jihomoravského kraje (ZBK JmK)

V roce 1976 bylo utvořeno oficiální družstvo záchranných psů při Kynologickém klubu Šlapanice, které spolupracovalo od počátku se štábem CO JmK.

V počátcích začala spolupráce s ČČK Brno – venkov, který pomáhal vyškolit psovody na zkušené záchranáře a tato spolupráce trvá doposud.

Za přispění rady kynologie Svazarmu Jm kraje byla založena oficiální Záchranná brigáda kynologů Jihomoravského kraje. V roce 1992 se ZBK JmK ČR zaregistrovala jako kynologický klub č. 10213 u Moravskoslezského kynologického svazu (dále jen MSKS) a v roce 2002 byla ZBK JmK ČR přijata za člena mezinárodní záchranářské organizace pro záchranné psy IRO se sídlem v Rakousku⁹.

4.2.9 Kynologická záchranná jednotka České republiky, o.s. (KZJ)

Jedná se o občanské sdružení, které je registrováno u MV ČR pod č. j. VS/1-1/61614/05-R ze dne 22.8.2005 (změna stanov registrována 28.12.2006).

KZJ je:

- Dobrovolným, otevřeným občanským sdružením neziskového charakteru.
- Organizace úzce spolupracující s ČČK, SZBK ČR a dalšími organizacemi, zabývajícími se záchranou lidského života.
- Zástupcem svých členů ve vztahu k Federaci sportovně technických klubů Brno (dále jen FSTK Brno).

⁹ *Oficiální webové stránky brigády ZBK JmK ČR* [online]. c2006 , 20-01-2008 [cit. 2007-11-18]. Dostupný z WWW: <<http://www.zbkjmkcr.ic.cz/>>.

Poslání:

- Kynologická záchranná jednotka se zabývá výcvikem záchranných psů.
- Sdružuje kynology záchranáře a zabývá se jejich využitím v praxi.
- Umožňuje svým členům zkouškovou a sportovní činnost ve svém oboru.
- Připravuje své členy na atesty MV ČR.
- Vytváří svým členům podmínky pro zdokonalování jejich odbornosti formou soustředění, společných cvičení a cvičení s jinými složkami IZS.

Organizace:

- KZJ se může dále členit na družstva, která nemají právní subjektivitu a řídí se tedy stanovami a dalšími navazujícími normativy KZJ. Rozhodnutí předsednictva a valné hromady KZJ jsou pro ně závazná.
- Orgány KZJ tvoří valná hromada KZJ, předsednictvo KZJ, revizní komise KZJ.
- Orgány KZJ mohou k zajištění své činnosti jmenovat pomocné a pracovní orgány.
- Volební období všech orgánů je zpravidla tříleté.
- Kooptace členů předsednictva a revizní komise může dosáhnout maximálně 40% z počtu volených členů v jednom funkčním období.
- Orgány KZJ jsou usnášeníschopné, je-li přítomna nadpoloviční většina členů orgánu.
- Usnesení je přijato, souhlasí-li s ním nadpoloviční většina přítomných členů orgánu.
- O způsobu hlasování rozhoduje na svém zasedání příslušný orgán.
- Usnesení valné hromady a předsednictva KZJ, přijaté v souladu se stanovami, jsou závazná pro všechny orgány a členy Kynologické záchranné jednotky ¹⁰.

¹⁰ *Kynologická záchranná jednotka* [online]. [2007] , 11:03:22 14.03.2008 [cit. 2007-12-09].

Dostupný z WWW: <http://www.kzjcr.wbs.cz/Vznik_KZJ.html>.

4.2.10 Svaz záchranných brigád kynologů České republiky

SZBK ČR je společenskou organizací zabývající se záchrannými pracemi pomocí speciálně vycvičených psů. Jejich výcvik je veden k vyhledávání živých i mrtvých osob v nejrůznějších prostředích. V zimních podmínkách jde převážně o hledání osob zapadlých ve sněhu nebo zavalených v lavině, v letním čase pak vyhledávání osob zatoulaných a ztracených v nepřístupných terénech, většinou dětí nebo starších osob. Specifickou kapitolu tvoří nejmladší odvětví záchranné kynologické činnosti, kterou je vyhledávání utonulých osob pod vodní hladinou za pomoci člunů, na jejichž přídi leží pes a čicháním po hladině lokalizuje utonulého.

Těžiště záchranného výcviku psů však hlavně tvoří vyhledávání zavalených osob v sutinách nejrozmanitějšího druhu. Ve středoevropských podmínkách se převážně jedná o prohledávání zřícených rodinných domků po výbuchu plynu, sesutých staveb, likvidace nejrůznějších továrních havárií apod.

Svaz při této činnosti úzce spolupracuje s Hasičským záchranným sborem, Policií ČR a všemi dalšími organizacemi podobného zaměření, jako je Horská služba, Vodní záchranná služba, Letecká záchranná služba, Adra, ČČK a další.

Z momentálně nejlépe vycvičených členů svazu je sestavována a průběžně doplňována Pohotovostní jednotka.

Svaz je členěn do krajských brigád, které fungují na území jednotlivých regionů. Jejich činnost je řízena prezidiem svazu voleným jedenkrát za 5 let, které je mezi sjezdy výkonným orgánem¹¹.

¹¹ *Oficiální stránky SZBK ČR - www.zachranari.cz [online]. c2004-2008 [cit. 2007-12-25]. Dostupný z WWW: <<http://www.zachranari.cz/index.html?str=organizace>>.*

Seznam jednotlivých brigád:

- 01 ZBK Praha - <http://www.zachranari-praha.org>
- 02 ZBK Středočeského kraje - <http://www.zachranari.eu>
- 03 Jihočeská záchranná brigáda kynologů - <http://www.jihocesti.zachranari.cz>
- 04 ZBK Plzeňského kraje - <http://www.zbkplzenskykraj.wz.cz/>
- 05 ZBK Karlovarského kraje - <http://www.zbkkk.wz.cz>
- 07 ZBK Libereckého kraje - <http://www.zbklik.wz.cz>
- 08 ZBK Královohradeckého kraje - <http://www.zbkhk.cz>
- 09 ZBK Pardubického kraje - <http://www.zachranari-pardubice.cz>
- 10 ZBK Kraje Vysočina - <http://www.zbkvysocina.estranky.cz>
- 11 ZBK Jihomoravského kraje - <http://www.jmbszkb.info>
- 12 ZBK Olomouckého kraje - <http://www.zbkolk.cz>
- 13 ZBK Moravskoslezského kraje - <http://www.zachranari.org>

5 POŽADAVKY KLADENÉ NA ZÁKLADNÍ ZNALOSTI A VZDĚLÁVÁNÍ KYNOLOGŮ

5.1 Požadavky MV GŘ HZS ČR na psovody a psy

Jsou dány Pokynem č. 48 - Pokynem generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR a náměstka ministra vnitra ze dne 31.10.2003, kterým se stanoví kvalifikační požadavky na psovoda se psem předurčeného k nasazení v rámci záchranných prací (viz příloha č. 3)

5.1.1 Kynologický atest

Principem kynologické atestační zkoušky je navodit kynologické dvojici (psovod a pes) reálné podmínky, které je budou očekávat na místě zásahu u zřícené budovy, a prověřit v těchto podmínkách opakovanou schopnost psa nalézt všechny ukryté zavalené osoby.

Jednotlivé organizace vybírají své připravené psovody a psy a následně jim potvrzují i přihlášku k atestům. Tím dávají částečnou záruku, že tým psovod-pes je připraven na atestační zkoušku a následně do praktického nasazení. Splní-li psovod se psem atestační zkoušku, je zařazen do seznamu psovodů předurčených pro praktické nasazení.

Žadatelé o atest podávají písemnou přihlášku prostřednictvím vysílající organizace, poté, co ukončí výcvik ve vysílající organizaci a jsou připraveni k absolvování atestačních zkoušek. K přihlášce se přikládají dvě fotografie psovoda a dvě fotografie psa (ve formátu 4,5 x 3,5 cm), z nichž jeden pár se vylepuje na přihlášku a druhý se přikládá volně. Uzávěrka písemných přihlášek k atestaci je 21 kalendářních dnů před dnem konání atestačních zkoušek.

Vlastní atesty jsou přezkoušením na reálných terénech s HZS, s rušivými vlivy a připravenými podmínkami shodujícími se s opravdovým zásahem. Probíhají ve dvou kolech, kdy minimálně jedno musí proběhnout v noci.

Psovod se stejným psem může neúspěšné atestační zkoušky v jedné specializaci opakovat maximálně dvakrát za sebou. Kynologický atest je vydáván s platností na 2 roky.

KYNOLÓGICKÝ ATEST		CZECH REPUBLIC CANINE ATTESTATION	
<div style="border: 1px dashed black; width: 100px; height: 100px; display: flex; align-items: center; justify-content: center;"> <i>foto psovoda</i> </div>	No. 000/2003 Příjmení / Surname NOVÁK Jméno / Given name Jan Datum narození / Date of Birth 20.02.1974 Organizace / Organization Svaz záchranných brigád kynologů ČR	 Pohlaví / Sex M	Jméno psa / Name of Dog Alex Datum narození / Date of Birth 28.04.1995 Plemeno / Breed Němec. ovčák / German Shepherd Třídící číslo / Identification No. / Tattoo No. / Coll. No. 123456/95 Specializace / Specialization Sutiny-Disaster SW Platnost / Date of Issue 01.09.2005 Plošné-Wilderness SW 01.11.2005
	Datum vydání / Date of Issue 01.11.2003		
Držitel tohoto atestu splňuje kvalifikační požadavky pro nasazení při záchranných a kynologických vyhledávacích osobních specializacích. The holder of this attestation meets qualification standards for deployment during rescue operations on the field of canine searching according to the specialization.			

MV-generální ředitelství HZS ČR vydává kynologický atest se dvěma specializacemi:

- Specializace S (sutiny) - umožňuje držiteli kynologického atestu nasazení při sutinovém vyhledávání ve zřícených budovách k provádění záchranných prací v rámci IZS.
- Specializace P (plošné) - umožňuje držiteli kynologického atestu nasazení k plošnému vyhledávání při pátrání po pohřešovaných osobách v rámci IZS.

Podmínkou udělení kynologického atestu pro jednotlivé specializace je:

- Potvrzení vysílající organizace, která je zastoupena v odborné kynologické komisi, o splnění požadovaného stupně odborné připravenosti psovoda a psa.
- Splnění kvalifikačních požadavků.
- Splnění atestačních zkoušek pro danou specializaci.

Držitel kynologického atestu je evidován v seznamu držitelů kynologických atestů, který spravuje MV-generální ředitelství HZS ČR pro potřeby ústředního poplachového plánu IZS a který je předáván k dalšímu využití hasičským záchranným sborům krajů. Z předmětného seznamu pak čerpají operační a informační střediska HZS ČR při potřebě nasazení psovodů na místo skutečného zásahu.

5.1.2 Výpis ze seznamu držitelů kynologických atestů s platností ke dni 19. listopadu 2007 ¹²

Držitel	Město	Číslo atestu	Specializace	Platnost do
Němec Eduard	Praha	MV-03/2006	S-sutiny	15.9.2008
Klega Petr	Ostrava	MV-05/2006	S-sutiny	20.10.2009
			P-plošné	20.10.2008
Švestková Veronika	Střelice	MV-01/2007	S-sutiny	28.4.2009
			P-plošné	16.11.2009
Martinková Jana	Ústí nad Labem	MV-02/2007	-	-
			P-plošné	25.5.2009
Korizek Viktor	Pec pod Sněžkou	MV-03/2007	-	-
			P-plošné	16.11.2009
Švancara Jiří	Vranovice	MV-04/2007	-	-
			P-plošné	16.11.2009
Hlušítková Hana	Vranovice	MV-05/2007	-	-
			P-plošné	16.11.2009
Cvachová Lenka	Praha	MV-03/2003	S-sutiny	20.10.2009
Linda Petr	Praha	MV-06/2003	S-sutiny	20.10.2009
Dostálová Martina	Ostrava	MV-07/2003	-	-
			P-plošné	20.10.2008
Hotový Gustav	Litvínov	MV-01/2004	S-sutiny	18.5.2008
Kubica Petr	Žatec	MV-07/2004	S-sutiny	20.10.2009
Maxa Vlastimil	Železná Ruda	MV-09/2004	S-sutiny	28.4.2009
Voborník David	Chomutov	MV-10/2004	-	-
			P-plošné	10.4.2008
Schejbal František ml.	Hejnice	MV-11/2004	S-sutiny	15.9.2008
			P-plošné	20.10.2008
Chmelová Šárka	Brno	MV-06/2006	S-sutiny	28.4.2009
			P-plošné	20.10.2008
Filip Jaroslav	Zruč nad Sázavou	MV-02/2005	S-sutiny	28.4.2009
			P-plošné	20.10.2008
Sitte Michal	Deštné v Orlických h.	MV-05/2005	S-sutiny	28.4.2009
			P-plošné	25.5.2009
Macháňová Milena	Praha	MV-08/2005	S-sutiny	20.10.2009
			P-plošné	25.5.2009
Janata Roman	Nový Bor	MV-01/2006	S-sutiny	15.9.2008
			P-plošné	10.4.2008
Liška Petr	Ústí nad Labem	MV-02/2006	S-sutiny	15.9.2008
			P-plošné	10.4.2008

¹² USAR.CZ - Kynologie v IZS : Držitelé atestů [online]. c2006 [cit. 2007-12-17]. Dostupný z WWW: <<http://www.usar.cz/webmagazine/kategorie.asp?idk=286>>.

5.1.3 Obsah atestačních zkoušek

Nároky kladené na práci psovoda

Odborná způsobilost psovoda je posuzována v průběhu plnění speciálních cviků nebo formou přezkoušení základních znalostí a dovedností k nasazení.

Posuzování fyzické způsobilosti psovoda a psa:

V průběhu atestační zkoušky se provádí prověrka fyzické způsobilosti psovoda a psa formou:

- Přesunu na místo provádění speciálních cviků spojeného s překonáváním praktických překážek.
- Prověření reakcí psa, kdy psovod se psem absolvuje vyhledání určeného subjektu mimo část posuzování speciálních cviků.

Nároky kladené na práci psa

Chování a připravenost psa je posuzována po celou dobu konání atestačních zkoušek. Pokud pes projeví chování, které by mohlo nasvědčovat, že se jedná o psa se špatným typem vyšší nervové činnosti, špatnou ovladatelností a připraveností, může být z atestační zkoušky vyloučen .

Ovladatelnost psa je souhrn několika základních důležitých cviků, které musí pes zvládat u atestačních zkoušek:

- Přivolání psa k psovodovi
- Ovladatelnost psa u nohy psovoda
- Odložení psa na místě
- Vysílání psa vpřed do určených směrů
- Překonávání různorodých překážek (skokem, šplhem, do výšky a do dálky, překonávání lávek, žebříků apod.)

Speciální cviky jsou zaměřeny na dva nejdůležitější úkoly při atestačních zkouškách:

- Vyhledání a označení hledaného subjektu
- Prověření prostoru či terénu, zda se zde nenachází hledaný subjekt

Pes musí v co nejkratším čase systematicky a důsledně propátrat daný úsek a označit místa, na kterých se nachází hledaný subjekt. Přesnost místa označení je posuzována s přihlédnutím na okolnosti v průběhu nasazení (vliv povětrnostních podmínek, skladba terénu a ostatní vlivy, které mohou ovlivnit práci psa). Označené místo musí být co nejbližší k hledanému subjektu. Psovod musí místo nálezů co nejvíce konkretizovat podle chování psa. Přesné označení místa nálezů je hlavním úkolem psovoda a zásadní skutečností, která při zásahu přímo ovlivňuje průběh následujících záchranných prací.

5.1.4 Požadavky na psovody a psy pro nasazení na území České republiky

Kvalifikační požadavky na psovoda

- Psovod musí splňovat základní kvalifikační požadavky, kterými jsou:
 - dosažení 18 let věku
 - odborná způsobilost
 - fyzická způsobilost
 - zdravotní způsobilost
- Odborná a fyzická způsobilost psovoda se prokazuje absolvováním praktických a teoretických zkoušek formou ústního přezkoušení nebo písemného testu.
- Zdravotní prohlídky a očkovací program psovodů dle standardu záchranné jednotky k účasti v mezinárodních záchranných operacích. Zdravotní způsobilost psovoda se posuzuje zdravotní prohlídkou psovoda, kterou na základě žádosti psovoda provádí praktický lékař, u něhož je psovod registrován, a to v rozsahu vstupních zdravotních prohlídek členů jednotek SDH obcí, zařazených ve IV. kategorii pro posouzení zdravotní způsobilosti. Přiměřeně se zde použijí ustanovení zvláštního právního předpisu.

- Povinné a doporučené vybavení psovoda a psa.
- Prostudování Metodiky sutinového vyhledání – doporučeno.

Kvalifikační požadavky na psa

Pes musí splňovat základní kvalifikační požadavky, kterými jsou:

- Minimální věk 12 měsíců.
- Konstituce a správný typ vyšší nervové činnosti odpovídající požadavkům pro nasazení při zásahu.
- Odborná příprava a požadovaný stupeň vycvičenosti.
- Fyzická způsobilost s požadovanou vytrvalostí.
- Veterinární požadavky, které ověřuje veterinární lékař. Jejich splnění osvědčuje vydáním potvrzení o veterinární prohlídce psa s vyjádřením dobrého zdravotního stavu psa se schopností absolvování vyšší zátěže:
 - tetované číslo zápisu (podle plemene) nebo implantovaný čip
 - absolvované očkování proti vzteklině, psince, parvoviróze, hepatitidě, laryngitidě, leptospirózám (např. Biocan DHPPiLR, Canvac DHPPiL) a borelióze (Biocan B) minimálně 3 týdny před atestační zkouškou a pravidelně každý rok
 - dvakrát ročně odčervení

Splnění základních kvalifikačních požadavků je posuzováno zkušební komisí.

5.1.5 Požadavky na psovody a psy pro mezinárodní nasazení

MV-generální ředitelství HZS ČR vede na základě zvláštního právního předpisu seznam psovodů se psy, které lze zařadit do záchranné jednotky vysílané do zahraničí (dále jen „Seznam pro MZO“). Seznam pro MZO se vede obdobně jako seznam držitelů kynologických atestů.

Držitel kynologického atestu může požádat o zařazení do Seznamu pro MZO po splnění dalších podmínek a po zaslání žádosti. Na žádost se vylepují fotografie psa a psovoda.

O zařazení držitele kynologického atestu do Seznamu pro MZO rozhoduje ředitel odboru MV-generálního ředitelství HZS ČR, jemuž přísluší Seznam pro MZO zpracovávat. Ten rovněž rozhoduje o vyřazení držitele kynologického atestu z tohoto seznamu na návrh odborné kynologické komise.

Podmínky pro zařazení do Seznamu pro MZO

U psovodů předurčených pro zapojení do mezinárodních záchranných operací se kvalifikační požadavky doplňují o:

- Absolvování zdravotních prohlídek psovoda ve specializovaném zdravotnickém zařízení dle standardu záchranné jednotky výhradně s klasifikací „Schopen nasazení bez omezení“. Zdravotní prohlídky a očkovací program psovodů dle standardu záchranné jednotky k účasti v mezinárodních záchranných operacích. Tyto zdravotní prohlídky pro žadatele o zařazení do Seznamu pro MZO provádí Vojenská lékařská akademie Jana Evangelisty Purkyně, Třebešská 1575, 500 01 Hradec Králové. Kontaktní pracovník VLA je Doc. MUDr. Jiří Chaloupka, CSc., tel. 495 253 127, 495 253 003, fax 495 512 451. Zdravotní prohlídka je prováděna s ohledem na mimořádnou fyzickou a psychickou zátěž členů záchranné jednotky při mezinárodních záchranných misích. Skládá se z celkového lékařského vyšetření, biochemického vyšetření krve, základního hematologického vyšetření, EKG, RTG hrudníku, vyšetření plicních funkcí a vyšetření fyzické zdatnosti na bicyklovém ergometru.
- Očkování s vystavením mezinárodního očkovacího průkazu. Provádí Hygienická stanice.

Očkovací program		
Druh	Počet dávek	Účinnost
Tetanus	1 dávka	10 let
Hepatitida A+B	3 dávky	
Chřipka	1 dávka	1 rok
klíšťová encefalitida	3 + 1 dávky	
přenosná dětská obrna	2 dávky	10 let
Záškrt	1 dávka	10 let
meningoková meningitida A+C	1 dávka	3 roky
břišní tyfus	1 dávka	3 roky

- Duševní způsobilost, která se posuzuje kontrolním vyšetřením na psychologickém pracovišti MV-generálního ředitelství HZS ČR na osobní žádost psovoda.
- Dosažitelnost mobilním telefonem.
- Souhlas žadatele s nakládáním s jeho osobními údaji dle zvláštního právního předpisu.

Držitel kynologického atestu je povinen bez zbytečného odkladu ohlásit na stálé kontaktní místo MV-generálního ředitelství HZS ČR každou skutečnost ovlivňující trvale nebo dočasně (nad 7 kalendářních dnů) schopnost použití psovoda nebo psa (např. nemoc, odjezd mimo území České republiky), včetně změn zajišťujících jeho dosažitelnost či změn údajů v přihlášce nebo žádosti.

Stálé kontaktní místo pro ohlašování změn dosažitelnosti držitele kynologického atestu:

Operační a informační středisko MV GŘ HZS ČR
 Kloknerova 26, pošt. příhr. 69, 148 01 Praha 414
 Tel. 974 819 820-2
 Fax 974 819 958, 224 232 321
 E-mail: opis@grh.izscr.cz

Při dlouhodobém omezení použitelnosti psovoda nebo jeho psa (tj. nad 60 kalendářních dnů) je MV-generální ředitelství HZS ČR oprávněno kynologický atest dočasně či trvale odebrat, popř. rozhodnout o nutnosti opakovat atestační zkoušky.

Po návratu z mezinárodní záchranné operace může pes absolvovat karanténní opatření dle rozhodnutí příslušného veterinárního orgánu¹³.

¹³ *USAR.CZ - Kynologie v IZS* [online]. c2006 [cit. 2007-11-11]. Dostupný z WWW: <<http://www.usar.cz/webmagazine/subcategories.asp?idk=221>>.

5.1.6 Doporučené rozšířené požadavky na atestované psovody a psy

- Znalost značení prohledávaných prostor podle metodiky INSARAG.
- Znalost kynologických specifik práce ve výšce a nad volnou hloubkou.
- Znalost bezpečnostních pravidel při přepravě kynologické skupiny vrtulníkem.
- Znalost typů trosek, sutin a poškozených prostor.
- Základní znalost první pomoci.
- Základní znalost veterinary a první pomoci u psů.
- Základní vybavení psovoda, které obsahuje: (**povinná** a **doporučená** vybava)

Název materiálu	ks - pár	Upřesnění – poznámky	uložení		
			vlastní	u sebe	společně
Zásahový oděv	1	Materiál Nomex + Gore-tex - např. Záchranář II		X	
Náhradní pracovní oděv	1	Bavlna		X	
Zásahová obuv – min. kotníková nebo vyšší	1	s Gore-tex membránou		X	
Náhradní pracovní obuv	1			X	
Pracovní rukavice	1	další jsou ve spol. výbavě		X	
Chirurgické rukavice - nesterilní	1	další jsou ve spol. výbavě		X	
Ochranná přilba horolezecká	1	např. Ecrin ST		X	
Čelová svítilna + náhradní zdroje	1	Kombinace žárovka-led diody		X	
Ochranné brýle s čirým sklem	1	ochrana zraku proti prachu		X	
Respirátor s výdechovým ventilem	2	další jsou ve spol. výbavě		X	
Batoh – cca 60-80 litrů	1	na veškeré věci kynologa		X	
Ledvinka	1	na drobné věci do terénu		X	
Lékárnička – osobní v ledvince	1	obvaz, dezinfekce, škrtdlo, termofolie, náplast, rouška pro dýchání z úst do úst		X	
Láhev na vodu pro psa	1			X	
Chemické světlo	1	Bílé na 12 hodin		X	
Pišťalka	1			X	
Vodítko + obojek na psa	2	včetně náhradních	X		
Osvětlení psa	1	na suchý zip			
Nůž	1		X		
Doklady v nepromokavém obalu	1	průkaz totožnosti, průkaz držitele kynologického atestu, očkovací průkaz psa	X		
Náhubek pro psa	1	materiál PVC	X		
Postroj na práci ve výškách pro psa	1				
Denní dávka krmení pro psa	2		X		
Osobní hygienické potřeby	1	základní – další se vezou společně	X		
Náhradní svítilna	1		X		
Miska pro psa	1			X	
Termoska na tekutiny	1	Nerozbitná, nerez		X	
Jídelní nádoby	1	nerez (ešus, hrnek, příbor)		X	
Spací pytel	1	komfort –5 až -8 °C			X
Karimatka	1				X
Souprava spodního prádla	1	tenýrky, ponožky, tílko	X		
Pláštěnka – nepromokavý kabát (bunda)	1			X	
Bedna na psa	1			X	
Obal na bednu na psa	1	Nepromokavý		X	
Dečka na psa	1			X	
Karabina se zámkem a pojistkou	1		X		
REEP šňůra průměr 6 mm	10 m		X		
Zahřívací chemické polštářky	3			X	
Návleky (botičky) pro psa	2	Pro případ zranění a pod	X		

5.2 Požadavky profesionálních organizací na psovoda a psa

5.2.1 Policie ČR

Pro záchranné práce na úseku plošného a sutinového vyhledávání je na Policejním prezidiu ČR zřízena Speciální výjezdová skupina. Skupina je složena z policistů zařazených v Odboru služební kynologie a hipologie Policejního prezidia České republiky (dále jen odbor).

Psovod specialista skupiny je policista plnící úkoly na úseku služební kynologie se služebním psem. Zejména na úseku záchranných prací v ČR a mezinárodních misích a dále na úseku vyhledávání mrtvol a lidských ostatků se zadanou kategorií „SPM“. Jedná se o držitele kynologického atestu se specializacemi P a S, jehož použitelnost k provádění záchranných prací byla ověřena a prokazuje se dle 48. pokynu generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR a náměstka ministra vnitra ze dne 31.10. 2003, kterým se stanoví kvalifikační požadavky na psovoda se psem předurčeného k nasazení v rámci záchranných prací a ZP PP č. 10/2003 (Závazný pokyn policejního prezidenta o služební kynologii). Psovod tedy musí splňovat úspěšné absolvování základního kurzu psovoda ve výcvikovém středisku psovodů a služebních psů PČR.

Dále musí splňovat:

- Policista s min. 3letou praxí ve služební kynologii u PČR, který je po dobu služby odborně připraven.
- Proškolení z práce ve výškách (provádí letecká služba policejního prezidia ČR).
- Základní znalosti z poskytování první pomoci.
- Topografickou přípravu, spojovací přípravu.
- Absolvování školení Metodiky a výcviku služebního psa pro speciální práce v sutinách (školí vrchní komisař odboru služební kynologie a hipologie PČR).
- Přezkoušení psovoda a psa v práci plošného vyhledání dané zkušebními řádem Policie ČR (ze zákona).
- Splnění vakcinačního programu v případě možného nasazení při MO.

Služební pes skupiny: služební pes nebo fena (případně štěně), kteří jsou v majetku policie České republiky, mají přidělené evidenční číslo, mikročip, Pet pas, vakcinační program pro mise v zahraničí a jsou určeni k plnění speciálních úkolů policie na území České republiky a jiných států dle požadavků GŘ HZS MV ČR a Policejního prezidia ČR.

Hlavní úkoly skupiny:

- Vyhledávání živých či mrtvých osob.
- Pátrací akce – plošné vyhledávání osob.
- Prohledání nepřístupných míst.
- Vyhledávání osob při dopravních a leteckých nehodách a při průmyslových haváriích.
- Vyhledávání osob zasypaných sutí, troskami budov či jiným materiálem.
- Prověření prostorů, zdali se v nich nenacházejí náhodné osoby.
- Vyhledávání lidských ostatků a jejich částí.
- Úkoly mohou být vytyčeny během dne, stejně tak i v noci, za každého počasí, při výskytu nepříznivých vnějších okolností.
- Členové skupiny musí být rovněž připraveni ke spolupráci s jinými záchrannými jednotkami, zejména technické, výškové, vodní záchrany, letecké záchranné služby a k udělení první předlékařské pomoci.

Obr. č. 13 - Práce psovoda PČR: vyhledání pachu na člunu

Obr. č. 14 - Společné výcviky

Výcvik a ošetřování služebních psů skupiny:

- Výcvik služebních psů skupiny je zajištěn individuálně nebo společným výcvikem skupiny dále v rámci výcviku služebních psů ve výcvikových střediscích nebo chovných stanicích.
- Časová dotace na výcvik služebního psa je stanovena v rozsahu 6 hodin v kalendářním týdnu.
- Společné výcviky jsou plánovány koordinátorem dané skupiny jedenkrát za 3 měsíce v délce 20 hodin.
- K nezbytné péči při ošetřování služebního psa náleží psovodu 7 hodin týdně.
- Výcvik služebního psa je možno provádět i v osobním volnu psovoda, takto prováděný výcvik se nezapočítává do fondu pracovní doby.

Přeprava služebních psů:

- Přeprava služebních psů je prováděna speciálně upravenými motorovými dopravními prostředky nebo přívěsnými přepravníky pro služební psy.
- Přeprava na místo události je zajišťována dopravními prostředky odboru.
- K rychlému transportu na místo události je dále možno využít letecké služby Policejního prezidia České republiky.
- Na místo události nebo k návratu jsou dále využívány prostředky Hasičského záchranného sboru České republiky.

Veterinární zajištění:

- Veterinární péči služebním psům skupiny zajišťují veterinární lékaři odboru.
- Vakcinační program u služebních psů je zajištěn dle požadavků MV-GŘ HZS České republiky.
- Odbor zdravotnického zabezpečení Ministerstva vnitra České republiky veterinární služba zajišťuje imunitní vyšetření protilátek vztekliny.

Bezpečnostní opatření a ochrana zdraví:

- Při sutinovém a plošném vyhledávání dodržovat povinné a doporučené vybavení kynologa se psem.
- Očkování členů skupiny zajišťuje dle požadavků GŘ HZS Zdravotnický ústav speciálních služeb MV ČR.
- K provádění záchranných prací v rámci České republiky je povinné očkování proti tetanu a žloutence typu A.
- Pro nasazení do mezinárodních záchranných operací dle ZÚ speciálních služeb MV ČR.
- Pohyb v sutinách a nebezpečných prostorách se řídí „Metodikou sutinového vyhledávání s využitím záchranných psů“, vydanou Ministerstvem vnitra GŘ HZS MV ČR.

5.2.2 Městská policie Praha

Seřazeno dle pořadí plnění:

- Každý strážník, tedy i záchranář, absolvuje v rámci úspěšného přijímacího řízení náročné testy z psychologie, zdravotního stavu a fyzické zdatnosti.
- V rámci vzdělávacího tříměsíčního kurzu plní výukovou činnost v zaměření zákona č. 553/91Sb. a dalších zákonů a platných vyhlášek města. Současně je výuka směřována na fyzickou připravenost a používání donucovacích prostředků hmatů chvatů, kopů a ovládnutí pák. Též probíhá střelecká příprava včetně zkoušek MV pro získání zbrojního průkazu.
- Když je strážník, po úspěšném atestu MV strážníka, vyřazen ze školicího střediska zařazuje se dle svých odborných předpokladů do výkonu služby.
- Strážník adept se zájmem o práci u Útvaru psovodů je pozván k pohovoru, kde jsou porovnány jeho praktické předešlé zkušenosti z kynologie. Jako např. AČR, PČR, Bezpečnostní agentura nebo jiné Obecní a Městské Policie.
- Pokud adept prokáže a splní odborné předpoklady, je dle svých možností zařazen buď do Hlídkové služby, nebo jde-li o zkušeného kynologa záchranáře, do skupiny záchranné kynologie.

- V rámci plnění odborné přípravy speciálního vzdělávání je mu v pracovní době umožněno se nadstandardně vzdělávat v daném zaměření jeho pracovní činnosti. Jsou to odborné kurzy a vzdělávací IMZy (Instrukčně metodické zaměření). V poslední době jsou novými adepty současně absolventi Trivisu (Společnost TRIVIS - TRI = tři síly; V = vůle, I = inteligence, S = síla. Působí v oblasti vzdělávání v České republice již od roku 1992) v zaměření záchranář nebo bezpečnostní pracovník.
- Po všestranné přípravě v zaměření strážník kynolog záchranář a prokázané výkonnosti psovoda a psa je tým zařazen do seznamu uchazečů o atest MV HZS sutiny nebo atest MV PČR;HZS plošné vyhledávání.
- Současně tým psovod a pes prochází dalšími specifickými kurzy, jako jsou práce ve výškách a nad volnou hloubkou, včetně možnosti přepravy vrtulníkem, letadlem a dalším speciálními dopravními prostředky.

- Je samozřejmé, že před účastí na atestu je záchranář kynolog a pes nadstandardně vybaven speciální výstrojí, pracovními a ochrannými prostředky.

- Po úspěšném splnění atestu MV HZS nebo PČR je pes kynologa záchranáře zařazen do stavu služebních psů MP hl.m. Prahy. To znamená, že pes čerpá z daných prostředků krmivo v naturální formě, náklady na výstroj a vybavení včetně veterinárních záležitostí. Dále strážník

psovod pobírá dvakrát do roka částku 4.000,-Kč za péči o služebního psa v době svého pracovního volna mezi směnami.

- Psovod strážník záchranář je po úspěšném absolvování atestů zařazen do výkonu služby v záchranné kynologické skupině, kde jsou současně plněny, mimo standardní pracovní dobu, i pracovní pohotovosti mimo pracoviště, vždy tak, aby byl k dispozici pro nasazení dvoučlenný tým. Toto zaměření je ve vztahu k podepsané dohodě mezi hl. m. Prahou a MV HZS GR ČR o vzájemné pomoci na vyžádání.

Obr. č. 15 - Psovod a pes prochází dalšími specifickými kurzy, jako jsou práce ve výškách

- Pokud tým plní požadavky nasazení a výjezdu, je zcela samostatný a vybaven všemi dopravními a speciálními prostředky pro úspěšný zásah a to nejen na území hl. m. Prahy, ale také po celém území ČR.
- Při výkonu své práce strážník kynolog záchranář také plní strážnické povinnosti. Současně se podrobuje nejmíň jedenkrát za rok pravidelným výkonnostním prověrkám. Pokud by nepotvrdil dobrou výkonnost, tak i přestože má platné atesty, by mu byl výkon tohoto pracovního zařazení pozastaven.
- V současnosti disponuje MP hl. m. Praha šesti strážníky kynologie záchranáři. Z toho jsou čtyři s atestací na sutiny a plochy, jeden s atestací na plochy a jeden je zatím v přípravě pro obojí zároveň. Dále jsou v přípravě tři psi adepti záchranáři.
- Nově vytvořená základna služební kynologie MP hl. m. Prahy splňuje rostoucí moderní nároky na ubytovací podmínky strážníků, ustájení služebních psů a výcvikové náležitosti pro 32 strážníků Hlídkové služby a v budoucnu až 7 strážníků záchranné kynologické skupiny.

5.2.3 Armáda České republiky

Výcvik psů a příprava psůvodů u AČR

U AČR pracují v rámci služební kynologie i ženy.

Základní kynologický kurz trvá tři měsíce. Po absolvování základního kurzu odjíždí vojáci se psy ke svým útvarům, kde provádí službu i další výcvik. Jednou měsíčně se provádí přezkoušení všech psů v rámci útvaru, ale jen ze „speciálních“ cviků zadané kategorie.

Obr. č. 16 - U AČR pracují v rámci služební kynologie i ženy

V rámci přezkoušení se provádí jarní třídění psů a podzimní hodnocení. Tato přezkoušení provádí komise. Při podzimním hodnocení jsou psi přezkušováni z celé úlohy dle zadané kategorie. Jednou za tři roky by měl být pes přezkoušen v kurzu. Každý vojenský sbor má své výcvikové středisko.

Výcvikář psovodů se záchrannými psy posuzuje, jestli psovod a pes je výkonnostně na úrovni atestů.

Kvalifikační požadavky na psovoda:

- Každý profesionál psovod musí znát biologické potřeby zvířete, zákonitosti chování psů a hranice jejich využitelnosti.
- Profesionální psovod musí mít schopnost učit se ze zkušenosti jiných. I profesionální psovod se může dostat do situace, kdy musí uposlechnout a splnit takový rozkaz, který není v souladu s jeho přesvědčením. Například vyslat psa proti ukrývajícím se nebezpečnému pachateli.
- Psovod musí mít:
 - výborný zdravotní stav
 - odolnou psychiku vůči stresovým situacím
 - dobré povahové vlastnosti
 - cit a lásku ke zvířatům
 - fyzickou zdatnost
 - vědomosti, dovednosti, žádoucí návyky
- Psovod by měl mít trpělivost, smysl pro důslednost i toleranci. Co se týká vědomostí, které jsou potřebné k péči o psa, pro výcvik a využití služebního psa ve službě.

Pokud psovod vnímá psa jen jako pracovní nástroj, je pak pro něj všechno práce navíc i celodenní dřina a přítěž.

Psa nelze odložit jako auto do garáže, svěřit ho k ošetření nebo údržbě někomu jinému a odjet na dovolenou.

- Každý psovod by měl mít tyto znalosti:
 - vlastnosti psa a jak tyto využít (schopnosti smyslových orgánů)
 - biokomunikace (domluva psovoda se psem)
 - teoretické základy výcviku
 - metody výcviku psů
 - taktika použití a využití psů
 - význam a způsoby provádění nácviků a aktivizací
 - zásady péče o psa (výživa, ustájení, čištění, veterinární péče, výstroj)
 - zákonná ustanovení a rezortní normy pro použití psa
 - poskytování první pomoci psu, příznaky onemocnění
 - problematika související se speciálním využitím psů

- Dalšími potřebnými znalostmi a dovednostmi jsou například:
 - poskytnutí první pomoci zraněné osobě
 - dovednosti spojené se slaňováním
 - zacházení s horolezeckou výzbrojí, výsadek se psem
 - ovládání motorových vozidel, plavidel či dalších dopravních prostředků
 - práce s počítačem, psaní na stroji, vedení administrativních pomůcek

Důležité je u psovodů a psů vypěstovat správné návyky, kdy je psovod se psem schopen okamžitě reagovat na vzniklé situace či podněty. Například správné vyhodnocení situace, kdy psovod vyžádá včas posily, pokud není schopen situaci vyřešit.

Tyto situace je nutné nacvičovat formou výcviku, který je zaměřen na praktický výkon služby. Nedostatečným je tedy výcvik jen na kynologickém cvičišti ve formě sportovního výcviku psů. Psovod je považován za specialistu, a proto se velmi často musí rozhodovat o způsobu použití psa sám, nemá možnost situaci s nikým konzultovat.

5.2.4 Horská služba

Po vzoru alpských zemí a kolegů ze slovenských hor začala i HS u nás využívat záchranářských psů pro vyhledávání lidí z lavin. V posledních letech se však činnost kynologů HS nezaměřuje pouze na práci v lavinách, ale stále častěji se psů využívá i při pátrání po nezvěstných a zbloudilých turistech.

Nároky kladené na psovoda:

- Psovod musí být řádným členem horské služby.
- Psovod musí splňovat základní požadavky HS:
 - znalost první pomoci
 - znalost topografie
 - znalost teorie lavinové problematiky ...

Psovodi HS mají své soukromé psy, které si sami nebo společně cvičí. Psovod má možnost se psem složit základní zkoušky Mezinárodní organizace sdružující záchranné složky (IKAR). IKAR má rámcové zkušební řady, které si může horská služba upravit podle svých nároků. Psovod může skládat zkoušky v ČR nebo i v zahraničí.

Obr. č. 17 - Psovodi horské služby na plošných atestech MV v Brně

Pokud je psovod se psem nadějný a má splněné základní zkoušky, HS s ním podepíše smlouvu o využití psa pro účely Horské služby.

Následně dostává psovod příplatky na stravu zvířete nebo kompletní krmení. Dále horská služba zajišťuje pojištění psa proti úrazu až do výše 30.000,- Kč.

Nároky kladené na psovoda s pátracím a lavinovým psem:

- Zkoušku HS musí psovod obhajovat max. (např. v případě nemoci apod.) jednou za dva roky. Jinak musí psovod a pes obhajovat zkoušku každým rokem na mezinárodním týdenním kurzu a to i mimo území České republiky. Psovodi HS se účastní kurzů v ČR, Německu, Rakousku, Polsku, Itálii a na Slovensku.
- Týdenní kurz je souhrnem denních i nočních prací formou zásahů, které mají prověřit schopnosti psovoda i psa v celkové zátěži.
- Průběh týdenního kurzu je neustále hodnocen komisí, která na konci shrne průběžné hodnocení (přenos vrtulníkem, jeřábování, úspěšnost týmu psovod-pes na terénech apod.). Během celého kurzu jsou zaznamenávány terény, počet a hloubka ukrytých figurantů, chování psovoda a psa.
- Komise se skládá z rozhodčího jiné organizace HS, zástupce dané organizace a instruktora. Všichni členové komise jsou dlouholetými a zkušenými psovody a členy HS.

Nároky kladené na psa:

- HS smluvně najímá psy nebo kastované feny.
- Pes musí být fyzicky zdatný a musí splňovat základní zdravotní podmínky.
- Pes musí mít odpovídající typ vyšší nervové soustavy.
- Výběr štěňat: musejí být samostatná a dominantní. Psí osobnost už od mládí. Odebírají se v osmi týdnech a nejlepší je vidět celý vrh.
- Čistota rasy není vůbec podmínkou, avšak většinou jsou vybíráni čistokrevní psi. HS má převážně vedle německých ovčáků také labradorské retrievry. Na Slovensku mají výhradně německé ovčáky a např. v Itálii je řada loveckých psů.

Atestace MV pro psovody HS jsou výhodou, ale nejsou podmínkou. Sutinové atesty jsou v podstatě specializací navíc, jedná se částečně o jinou práci. Pes i psovod na sutinách pracuje odlišně a to nejen díky rozdílnému postupu při prohledávání terénu, ale i rozdílnému šíření pachů a kombinovaném pohybu po různorodém terénu. Plošné atesty jsou obdobné, jelikož práce v terénu je pachově shodná. Musejí se zde však brát v úvahu značné rozdíly v horských a jiných terénech.

5.3 Požadavky dobrovolných organizací a občanských sdružení na psovoda a psa

5.3.1 Sbor dobrovolných hasičů Hejnice

Příprava a výcvik záchranných týmů SDH Hejnice jsou přizpůsobeny požadavkům na psy a psovody v praxi.

Psovod SDH Hejnice musí být členem SDH.

Podmínky kvalifikace pro nasazení:

- Jednotlivé druhy a stupně zkoušek umožňují veliteli psovodů povolat psovoda a psa k nasazení v příslušném druhu a stupni hledání pohřešovaných osob.
- Psovod se psem je povinen opakovat zkoušku, jakožto oprávnění k nasazení, každé 2 roky.
- Může si obnovit platnost zkoušky stejného stupně, nebo nastoupit ke zkoušce stupně vyššího nebo zpětně nižšího.
- Pokud se psovod zúčastní minimálně jednou za čtvrt roku společného cvičení, které se koná každý měsíc, nemusí zkoušku opakovat.

Psovodi musí mimo jiné ovládat:

- Práci s vysílačkou
- První pomoc
- Orientaci v terénu podle mapy
- Slanění se psem do nepřístupných míst
- Schopnost prohledat nejrůznější terény, například sutiny, objekty včetně temných sklepů, továrny, podzemní chodby, jeskyně, skály, lesní a zemědělské porosty apod.

Psi jsou cvičeni také pro vyhledávání utonulých a k záchraně tonoucích.

Zkouška je hodnocena známkou "splnil - nesplnil". Při splnění zkoušky psův odbrží průkaz, do kterého se zapisují všechny splněné zkoušky dle zkušebního řádu SDH.

Účastníkem zkoušek může být i nečlen SDH.

- Zkouška plošného vyhledávání stupně A - ZPV A:
 - Poslušnost
 - Dovednost
 - Speciální cvik - vyhledání 2 až 4 živých osob v prostoru o rozloze přibližně 22.500 m² v časovém limitu 30 minut. Prostor je ohraničen přírodními hranicemi. Osoby mohou být ukryty v úrovni, pod i nad úrovní terénu, maximálně do výšky 3 m. Osoby mohou sedět, ležet nebo stát. Vzdálenost mezi úkryty osob není stanovena, nesmí se však jednat o skupinu osob. Hodnocení: známka "splnil" se zadává při nalezení všech osob. Za nalezenou osobu je považována ta, kterou označil pes.

- Zkouška plošného vyhledávání stupně B - ZPV B:
 - Speciální cvik - Skládá se ze dvou částí (vyhledání), v nichž pes hledá celkem 2 až 6 subjektů. Mezi prvním a druhým vyhledáním musí být přestávka minimálně 30 minut. Pro každou část musí být použit jiný prostor, jen vyjímečně může rozhodčí povolit druhou část provádět ve stejném prostoru. Rozloha prostoru pro vyhledání je vždy cca 22.500 m², časový limit pro vyhledání je vždy 30 minut. Prostor je ohraničen přírodními hranicemi. Osoby mohou být ukryty pod, nad i v úrovni terénu. Vzdálenost mezi úkryty osob není stanovena. Tato zkouška obsahuje vyhledání osob v kterékoliv poloze, může se jednat také o vyhledání skupiny osob (tzn. jednoho subjektu), vyhledání pohybujících se osob, osob bojících se psa, osob naříkajících a volajících o pomoc.

- Zkouška plošného vyhledávání noční - ZPV N:
 - Speciální cvik - vyhledání 2 až 4 živých osob v prostoru o rozloze přibližně 10.000 m². Prostor je ohraničen přírodními hranicemi, časový limit pro vyhledání je 30 minut. Osoby mohou být ukryty pod, nad i v úrovni terénu. Vzdálenost mezi úkryty osob není stanovena. Zkouška obsahuje

vyhledání osob v kterékoliv poloze, může se jednat také o vyhledání skupiny osob, vyhledání pohybujících se osob, osob bojících se psa, osob naříkajících a volajících o pomoc. Pro skládání ZPV N je podmínkou složená ZPV B.

- Zkouška sutinového vyhledávání stupně A - ZSV A:
 - Poslušnost
 - Dovednost
 - Speciální cvik - Vyhledání 2 až 4 osob v prostoru o rozloze cca 600 m² v časovém limitu 20 minut. Osoby mohou být ukryty pod, nad i v úrovni terénu, maximálně do výšky 3 m. Vzdálenost mezi úkryty osob není stanovena.

- Zkouška sutinového vyhledávání stupně B - ZSV B:
 - Speciální cvik - skládá se ze dvou částí (vyhledání), v nichž pes hledá celkem 2 až 6 živých osob, které mohou být ukryty nad, pod i v úrovni terénu. Mezi prvním a druhým vyhledáním musí být přestávka minimálně 30 minut. Pro každou část musí být použit jiný prostor, jen výjimečně může rozhodčí povolit provádět druhou část ve stejném prostoru. Rozloha prostoru pro vyhledání je vždy cca 800 m², časový limit pro vyhledání je vždy 30 minut. Vzdálenost mezi úkryty osob není stanovena. Postup při prohledávání je ponechán vždy na úvaze psovoda, v každém prostoru je však část, kterou pes prohledává samostatně a psovod musí zůstat na obvodu této plochy. V této zkoušce se jedna osoba nevyprošťuje.

- Zkouška kondiční – ZK:
 - Psovod a pes musí pěšky absolvovat podle mapy trasu dlouhou 15 km v časovém limitu maximálně 180 minut. Na konci trasy se provádí plošné vyhledání 1 živé osoby v prostoru o rozloze cca 2.500 m². Stojící, sedící nebo ležící osoba může být ukryta v úrovni, pod i nad úrovní terénu, maximálně do výšky 3 m. časový limit pro vyhledání je 10 minut. Rozhodčí určí, zda psovod postupuje za psem nebo zůstává na obvodu prohledávané plochy.

- Hodnocení: známka “splnil” se zadává při absolvování celé trasy v časovém limitu a nalezení osoby v časovém limitu. Za nalezenou osobu je považována ta, kterou označil pes.
- Zkouška cadaver – ZC:
 - Poslušnost
 - Dovednost
 - Speciální cvik - Skládá se ze dvou částí (vyhledání), v každé z nich pes hledá 1 až 2 pachové zdroje, ukryté 40 cm pod úrovní terénu a nad úrovní terénu, maximálně do výšky 1 m. Vzdálenost mezi ukryty pachových zdrojů je minimálně 1 m. Mezi prvním a druhým vyhledáním musí být přestávka minimálně 30 minut. Prvním prostorem je terén (les, křoviny, louka, kameny apod.) o rozloze cca 1600 m², ohraničený přírodními hranicemi, časový limit pro vyhledání je 40 minut. Druhým prostorem je sutina o rozloze přibližně 900 m², časový limit pro vyhledání je 40 minut. V každém prostoru musí být vyhrabány nejméně 2 falešné díry. Bezprostředně před nasazením prvního psa projdou prostorem dva psovodi se psy. Pachové zdroje musí být do prostoru ukryty vždy minimálně 1 hodinu před nasazením psa. Pachové zdroje se po označení psem nechávají v místě ukrytí. Postup při prohledávání prostoru je ponechán na úvaze psovoda, nesmí však nabádat psa k označení ani odkrývat pravděpodobné úkryty pachových zdrojů. Při „falešném“ označení je rozhodčí povinen na požádání psovodovi odkrýt údajný úkryt. Domnívá-li se psovod, že v prostoru již další pachový zdroj není, může vyhledání ukončit sám ještě před uplynutím časového limitu¹⁴.

¹⁴ DH.cz | Metodický pokyn starosty SH ČMS [online]. [2006] [cit. 2007-12-21]. Dostupný z WWW: <http://www.dh.cz/Dokumenty/metod_pokyn_zachranni_psi/>.

5.3.2 Záchranná brigáda kynologů Jihomoravského kraje (ZBK JMK)

Členství v ZBK JmK ČR je dáno stanovami organizace, kdy se členem může stát každý občan ČR, který má zájem o záchranářský výcvik psa. Po podání přihlášky je jeden rok čekatelem na členství. Po uplynutí této lhůty je jeho členství schváleno nebo nedoporučeno vedením brigády, to podle jeho celkového přístupu.

- V této organizaci bylo hlavní nominační podmínkou k atestům MV splnění mezinárodní zkoušky stupně A v daném druhu speciální práce (sutinové RH-T A, plošné RH-FL A).
- Po přehodnocení náročnosti atestů je dnes každý zájemce o atest přezkušován nominační zkouškou ve speciálních pracích podobných atestační zkoušce.
- Nominační zkouška na atest u ZBK JmK ČR je speciální práce na sutině nebo na ploše (podle toho na jaký druh atestu se psovod hlásí). Na ploše: 0 až 4 osoby, prostor o velikosti 30 000 m² doba vyhledání 30 minut. Sutina: 0 až 4 osoby, pokud to umožňuje druh sutiny, jedna osoba do 3 m výšky, jedna osoba do 3 m hloubky, prostor o velikosti zhruba 1.500 m², doba vypracování 30 minut. Jelikož na atest MV vysílá psovoda organizace a přihlášku na atest schvaluje vedoucí organizace, tak nominační zkoušku posuzuje vedoucí brigády popřípadě osoba jím pověřená (národní rozhodčí brigády, výcvikář).
- Po splnění nominační zkoušky je přihláška psovoda i s lékařskými prohlídkami jak psovoda, tak psa, odeslána na GŘ HZS ČR.
- Během celého výcviku a před nástupem na atestační zkoušku prochází psovod různými školeními:
 - zdravotní a první pomoc
 - lezení a slaňování za pomoci slaňovacích postrojů se psem i psovodem
 - seznámení se s metodikou prohledávání terénu, práce s větrem a pachové možnosti psa atd.
- Výkonnost psa psovod udržuje na potřebné úrovni v rámci výcviku v brigádě, kde je pod dohledem jak vedoucího, tak i výcvikáře. Dále pak na různých akcích HZS ČR, součinnostních cvičení, různých školení, kde se psovodi seznamují s novou technikou, soutěžích atd.

5.3.3 Kynologická záchranná jednotka České republiky (KZJ)

Podmínka pro vyslání psovoda k atestačním zkouškám:

- Je složení buď vnitřního Testu KZJ dle druhého stupně plochy nebo sutiny a nebo složení mezinárodní zkoušky RH-T A nebo RH-FL A (viz příloha č. 6), ale na mezinárodní soutěži v zahraničí posuzované mezinárodním rozhodčím, čili zátěž 2 - 3 dnů v cizím prostředí.
- Školení první pomoci, opakované každým rokem.
- Školení práce s lany a ve výškách.

Tým psovoda se psem připravené na atesty a po splnění daných kritérií vysílá k atestům výcviková rada složená z výcvikáře a rozhodčích, kteří to musí potvrdit.

Zkušební řád pro záchranné psy podle Testu KZJ (plné znění viz příloha č. 9)

Smyslem testů je prověření psa i psovoda ve vyhledávání osob v určitých podmínkách a terénech ve dne i v noci, ověřit dovednost i ovladatelnost psa a jeho povahové vlastnosti.

Testy jsou koncipovány tak, aby se třetí stupně co nejvíce blížily atestům GŘ MV ČR v dané kategorii. Doporučuje se, aby psovodi se psy byli vysíláni na atesty MV po splnění nejméně druhého stupně testu dané kategorie.

Nároky kladené na práci psovoda:

Odborná způsobilost psovoda je posuzována v průběhu plnění speciálních cviků nebo formou přezkoušení základních znalostí a dovedností k nasazení.

- Sutinový test prvního až třetího stupně - ST 1 – 3:
Terény by měly mít jasně sutinový charakter, ale pro jednu ze speciálních prací může být použita stojící budova. V té však musí být dostatek materiálu, který hledajícím znemožní rychlý a plynulý postup díky nutnosti prověření mnoha potencionálních úkrytů:
 - Poslušnost
 - Dovednost

- Speciální cvik - Ve všech kategoriích platí, že jedna práce probíhá ve dne a druhá v noci. Časová prodleva mezi ukončením první a započítáním druhé je nejméně 1 hodina, nejvíce 12 hodin. Při prvním falešném značení nemůže být daný oddíl hodnocen lépe než uspokojivě. Dojde-li k druhému falešnému značení v průběhu testu, nemůže být splněn. V rámci hlášení se psovod snaží dostat veškeré dostupné informace o pracovišti a sám nahlašuje způsob, jakým pes osoby označuje. Povoleny jsou všechny způsoby, které popisuje zkušební řád IPO-R. Úkryty pes musí označovat přesvědčivě a samostatně. Pro splnění testu musí být nalezeny všechny hledané subjekty. Rozhodčí může ovlivňovat postup psovoda a určit, kam může a kam nesmí vstupovat. Určuje rovněž způsob a intenzitu rušení činnosti psa (osoby v terénu, ohně, hluk...) a osvětlení při noční práci. Osvětlení psa a osvětlování prohledávaného prostoru vlastními zdroji je čistě na vůli psovoda.
- Úkryty pro ST musí být náročné; pod úrovní, nad úrovní, v úrovni volně či skrytě. Osoby mohou být klidné, ale je možno přezkoušet psa (při 2. a 3. stupni) osobou např. sténající v úkrytu nebo osobou, která má část těla (ruka, noha) vyčnívající z úkrytu.
- Plošný test prvního až třetího stupně - PT 1 – 3:
Lesy, houštiny, mláží, vysoký porost, ale i prázdné prostorné objekty, opuštěné budovy, haly:
 - Poslušnost
 - Dovednost
 - Speciální cvik
 - Ukryté osoby v PT jsou pro psa kontaktní, ale při prohledávání prázdných objektů (2. a 3. stupeň) může být osoba ukrytá – pachově snadno zjistitelná (pod mříží, pletivem) nebo v lese na hustém stromě. Psovod nikdy nezná počet ukrytých osob, ten nemusí být v rámci jedné akce pro všechny stejný. Může svou práci ukončit kdykoliv, pokud je přesvědčen, že našel všechny hledané subjekty. To je rovněž hodnoceno. Časový limit může být rozhodčím přizpůsoben podmínkám.

Nároky kladené na práci psa:

Chování a připravenost psa je posuzována po celou dobu konání akce. Pokud pes projeví chování, které by mohlo nasvědčovat, že se jedná o psa se špatným typem vyšší nervové činnosti, špatnou ovladatelností a připraveností, může být z plnění testu vyloučen.

- Obratnost a ovladatelnost je souhrn několika důležitých cviků, které musí pes zvládnout – překonávání různorodých překážek (skokem, šplhem, do výšky a do dálky, překonávání lávek, žebříků apod.).
- Přivolání, ovladatelnost u nohy, odložení na místě a vysílání do různých směrů.
- Speciální cviky jsou zaměřeny na dva nejdůležitější úkoly při atestačních zkouškách: vyhledání a označení hledaného subjektu a prověření prostoru či terénu, zda se zde nenachází hledaný subjekt.

Pes musí v co nejkratším čase systematicky a důsledně propátrat daný úsek a označit místa, na kterých se nachází hledaný subjekt. Přesnost místa označení je posuzována s přihlédnutím na povětrnostní podmínky, skladbu terénu a ostatní vlivy, které mohou ovlivnit práci psa. Označené místo musí být co nejbližší k hledanému subjektu. Psovod musí místo nálezu co nejvíce konkretizovat podle chování psa. Přesné označení místa nálezu je hlavním úkolem psovoda a zásadní skutečností, která při zásahu přímo ovlivňuje průběh následujících záchranných akcí.

Testy se mohou konat v průběhu celého roku. Pokud nemůže být zaručena bezpečnost osob a psů, musí být konání testů odloženo.

Háravá fena nastupuje na testy pouze po schválení výcvikovou komisí a její start je řešen zvláštním losem¹⁵.

¹⁵ Kynologická záchranná jednotka [online]. [2007] , 11:03:22 14.03.2008 [cit. 2007-12-09]. Dostupný z WWW: <http://www.kzjcr.wbs.cz/Zkusebni_rady_a_testy.html>.

5.4 Požadavky SZBK na psovoda

Členem SZBK se může stát každý kynolog se zájmem o záchranářský výcvik, se psem bez rozdílu plemene. Každý zájemce si může vyplnit přihlášku na čekatelství. Členové na výroční schůzi brigády hlasují o přijetí čekatele za člena svazu.

SZBK je členem IRO (rovněž i ZBK JmK a ZBK) a má tedy možnost vysílat své členy předurčené pro mezinárodní záchranné práce jak k atestům MV GŘ HZS ČR, tak i k atestům IRO, které má samostatnou mezinárodní jednotku určenou pro pomoc v zahraničí.

Psovodi předurčení pro záchranné práce na území ČR však mohou být zařazeni na seznam atestovaných kynologů na operačním středisku pouze po absolvování atestů MV.

5.4.1 Kvalifikační požadavky na psovody předurčené pro nasazení přes mezinárodní organizaci IRO

Psovodi SZBK předurčení k nasazení v rámci vyhledávacích a záchranných prací musí se svými psy splňovat základní kvalifikační požadavky, kterými jsou:

- Odborná způsobilost - je prokázána členstvím v Pohotovostní jednotce SZBK, které získává psovod složením Zkoušky Pohotovostní jednotky (dále jen ZPJ), eventuelně Zkoušky záchranných prací třetího stupně (ZZP3), Zkoušky lavinových prací třetího stupně (ZLP3) nebo Zkoušky vodních prací třetího stupně (ZVP3) pro použití v dílčím specializovaném úseku vyhledávacích prací (viz příloha č. 8).
- Fyzická způsobilost - je prokazována každoročně opakovaným absolvováním vytrvalostní zkoušky druhého stupně nebo každý druhý rok vytrvalostní zkouškou třetího stupně.
- Zdravotní způsobilost psovoda - je prokazována každoroční lékařskou prohlídkou se záznamem o schopnosti absolvování zvýšené fyzické zátěže v pracovní knížce.

- Zdravotní způsobilost psa je prokazována každoroční prohlídkou veterinárním lékařem se záznamem o schopnosti absolvování zvýšené fyzické zátěže v pracovní knížce.
- Do PJ se kvalifikuje psovod se psem složením zkoušky ZPJ, na kterou může nastoupit po získání řady zkušeností, které získá úspěšným složením předcházejících zkoušek. Aby se mohl zúčastnit atestace IRO, musí mít minimálně složeny: Zkoušku záchranářské způsobilosti, Zkoušku záchranných prací prvního a druhého stupně, Zkoušku záchranných prací cadaver a Zkoušku pohotovostní jednotky. Z mezinárodních zkoušek je ještě požadavek na úspěšně složené Zkoušky sutinových prací druhého stupně B (RH-T B).
- Dále jsou členové Pohotovostní jednotky SZBK ČR trénováni v:
 - lavinových, terénních a vodních pracích
 - podstupují kurs první pomoci
 - slaňování
 - práce pod vrtulníkem
 - řízení motorového člunu
 - kondiční prověrky psovodů i psů
- Po splnění předepsaných kvalifikačních podmínek je psovod zařazen do reprezentace SZBK ČR na následný kalendářní rok. Reprezentace probíhá ve dvou na sobě zcela nezávislých kategoriích:
 - Praktická, vycházející z národního zkušebního řádu SZBK ČR (dále jen NZŘ). Z této reprezentace jsou vysíláni psovodi na akce praktického charakteru (zásahy, atestace, zátěžové akce apod.).
 - Sportovní, vycházející z mezinárodního zkušebního řádu IPO-R.

Při výcviku je kladen důraz na vyhledávání a na terén, ve kterém se vyhledávání cvičí. Psy se připravují v podmínkách, které se musí co nejvíce podobat možným katastrofám. Cvičí se i v zamořeném prostředí, v cementárnách, v sutinách domů. Cvičí se chůze po nepříjemném materiálu, jako je pletivo, plech, igelit. Je snaha tímto naučit psa opatrnosti a minimalizovat tak pozdější možné úrazy. Tomuto náročnému výcviku pak odpovídá kvalita atestovaných jedinců, kteří mohou zasahovat v praxi. Pro tyto účely jsou psovodi i psi připravováni nejen po stránce odborné, ale i psychologické a zdravotní.

5.4.2 Kvalifikační požadavky na psovody předurčené pro nasazení přes MV GŘ HZS ČR

- Podmínkou pro zařazení psovodů do seznamu zájemců o absolvování atestů je úspěšné absolvování zkoušky ZZP2 pro sutinové vyhledání a úspěšné absolvování zkoušky ZTV2 pro plošné atesty.
- Na atestační zkoušky MV jsou vysíláni psovodi prostřednictvím vedoucích jednotlivých krajských brigád SZBK.
- Fyzická způsobilost - je prokazována při plnění postupných stupňů zkoušek.
- Zdravotní způsobilost psovoda - je prokázána lékařskou prohlídkou se záznamem o schopnosti absolvování zvýšené fyzické zátěže.
- Zdravotní způsobilost psa - je rovněž dokládána prohlídkou veterinárním lékařem se záznamem o schopnosti absolvování zvýšené fyzické zátěže.

Obr. č. 18 - Absolvování zkoušky ZZP2. Nahoře ukrytá osoba.

6 SHRNUTÍ POŽADAVKŮ NA PSOVODY A PSY

6.1 Shrnutí základních požadavků na psovody

Psovod musí mít:

- Výborný zdravotní stav
- Odolnou psychiku vůči stresovým situacím
- Dobré povahové vlastnosti
- Fyzickou zdatnost
- Trpělivost, smysl pro důslednost a toleranci.

Vědomostí, které jsou potřebné k péči o psa, pro výcvik a využití psa pro záchranu lidských životů:

Každý psovod by měl mít tyto znalosti:

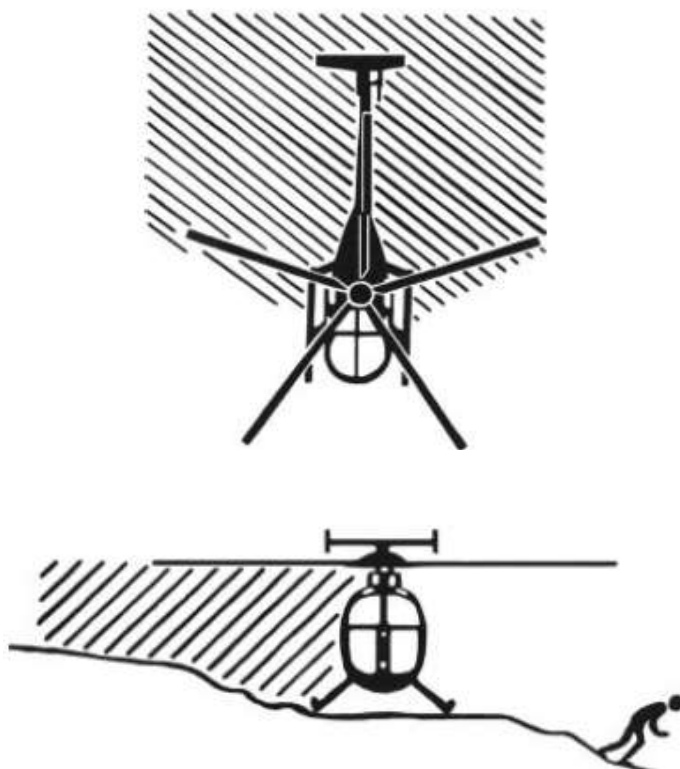
- Znalost biologických potřeb zvířete, zákonitosti chování psů a hranice jejich využitelnosti.
- Znalost vyšší nervové soustavy, podmíněných a nepodmíněných podnětů, vzruchů a útlumů , pudových reakcí psa ...
- Vlastnosti a schopnosti smyslových orgánů psa.
- Biokomunikace .
- Teoretické a praktické základy výcviku
- Znalost základních výcvikových metod a metodiku výcviku jednotlivých cviků.
- Možnosti využití psů. Schopnosti jedinců zvládat jeden či více specializací kynologického zaměření.
- Zásady péče o psa (výživa, ustájení, čištění, veterinární péče).
- Znalost veteriny, poskytování první pomoci psu, příznaky onemocnění, endo- a ekto-parazitární onemocnění, úrazy.
- Problematika související se speciálním využitím psů.

6.2 Shrnutí nadstandardních požadavků na psovody

Psovod musí mít schopnost učit se ze zkušeností jiných a z nových kynologických poznatků obecně.

Dalšími potřebnými znalostmi a dovednostmi jsou například:

- Poskytnutí první laické pomoci zraněné osobě
- Znalost kynologických specifik práce ve výšce a nad volnou hloubkou
- Dovednosti spojené se slaňováním
- Zacházení s horolezeckou výstrojí
- Ovládnání motorových vozidel, plavidel či dalších dopravních prostředků
- Znalost značení prohledávaných prostor podle metodiky INSARAG
- Znalost bezpečnostních pravidel při přepravě kynologické skupiny vrtulníkem
- Znalost typů trosek, sutin a poškozených prostor

Obr. č. 19 - Pohyb osob kolem vrtulníku

7 NÁVRH NA SJEDNOCENÍ ZÁKLADNÍCH ZNALOSTÍ PRO KYNOLGY-ZÁCHRANÁŘE

Smyslem práce kynologů-záchranářů je možnost nabídnout co nejlépe „ovládaný nástroj - psa“, který je nezbytný pro záchranu lidských životů. Pes je schopen jen takové práce, kterou jej naučil psovod. Stává se i dnes, že se této základní teorie „o výcviku psa a jeho spolupráci s psovodem“ nevěnuje pozornost - chce se od psa mnoho, ale od psovoda vůbec nic.

Proto bych navrhla následující znalosti a dovednosti, které by měl každý kynolog -záchranář mít:

- **Zdravotní způsobilost:**

- Psovod vstupující do jakékoli kynologické organizace zabývající se výcvikem záchranných psů by měl absolvovat zdravotní prohlídku (o schopnosti vyšší fyzické zátěže) u obvodního lékaře.
- Tato prohlídka by měla být každým rokem obnovována.
- Dále by člen záchranných kynologických organizací měl mít platné očkování proti tetanu, hepatitidě A a encefalitidě.

- **Psychická odolnost a charakterové vlastnosti:**

- Každý psovod vstupující do organizace, která se zabývá výcvikem záchranářských psů, by měl absolvovat psychologické testy (souhrn základních, IQ a EQ a krizových testů).
- Minimálně dvakrát ročně by se psovod měl účastnit cvičení s vyšší psychickou zátěží. Nebo po vzoru HS by měl psovod se psem absolvovat jednou ročně týdenní zátěžové a hodnocené cvičení.
- Minimálně jedenkrát ročně by se měl psovod účastnit kurzů nebo školení zaměřených na týmovou spolupráci a jednání v krizových situacích.

- **Fyzická zdatnost psovoda i psa:**

- Měla by být ověřovaná minimálně jednou ročně, a to ve spojení s prohledáváním terénu.
- Asi nejlepší přezkoušení má SDH Hejnice. Členi SDH Hejnice opakovaně každý rok splňují zkoušku kondiční s následným prohledáním terénu.

- **Hlubková znalost kynologie:**

Záchranářská kynologie je jakousi nadstavbou nad běžný výcvik psů. Proto by si měl psovod neustále prohlubovat své znalosti v oblastech:

- Chov psů, etologie psů, vyšší nervová soustava, metodika výcviku, základy veteriny a první pomoci.
- Výchova - samostatnost, pracovitost, důvěřivost, oddanost.
- Výcvik - pachové práce (stopy, hledání osob, předmětu), poslušnosti, dovednosti, (obranu v případě ohrožení psovoda).
- Zákonná ustanovení pro chování a použití psů.
- Školení by měla probíhat minimálně čtyřikrát ročně, organizovaná kvalifikovaným výcvikářem.
- Jelikož se jedná o nejdůležitější část dovedností z oboru záchranářské kynologie, mělo by být školení či kurz zakončeno závěrečným písemným testem, potvrzujícím zvládnutí a osvojení si probrané tematiky.

- **Výběr psa:**

Psovod musí zvažovat výhody a nevýhody jednotlivých plemen, chovných linií a vlastních jedinců. Psovod by měl zvážit:

- Vyrovnanost vzruchu a útlumu, nebojácnost, přiměřenou agresi.
- Konstituci, stavbu těla, zdravotní problémy plemen či chovných linií
- Psovod by měl znát základy chovatelství.
- Na jednotlivých výcvikových setkáních by se proto měly hodnotit přednosti a nevýhody jednotlivých plemen, klady a zápory fen a psů.

- **Znalost šíření a druhů pachů a z toho důvodu i znalost typů trosek, sutin a terénu:**

- Na psovi si přečteme jenom to, co umíme číst. Pes svoji „hrou těla“ nám o prohledávaném prostředí sdělí spoustu informací. Člověk jenom může tušit, jak se který pach v prostoru šíří. Pes to ví a předává nám to svým způsobem.
- Každý psovod i pes se musí postupně učit šíření pachu a musí ho umět co nejlépe vyhodnocovat. Znalost typů trosek, sutin a různorodých terénu usnadní psovodovi spoustu práce a pomůže mu lépe chápat projevy psa při vyhledávání.
- Z důvodu částečné rozdílnosti šíření pachů by školení měla probíhat zvlášť na plošné a zvlášť na sutinové vyhledání.
- Jednotlivá školení v plochách i sutinách by měla probíhat minimálně čtyřikrát ročně, organizované kvalifikovaným výcvikářem a současně s praktickým výcvikem ve dne i v noci.

- **Dovednosti spojené se slaňováním a práci s lany:**

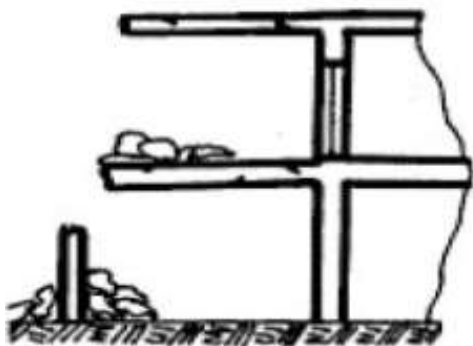
- Důležité nejen pro přemístění zvířat, ale i zajištění a záchranu psa v případě ohrožení.
- Školení by měl přednášet člen Horské služby, hasič-lezec nebo jiný kvalifikovaný školitel minimálně jedenkrát ročně.

- **Základní znalost první pomoci:**

Z titulu záchranáře, který mají kynologové v názvu, by měli v běžném životě zvládat pomoc zraněným osobám a osobám bezprostředně ohroženým na životě.

- Každý rok by se měly pořádat kurzy první pomoci přes instruktory ČČK, se zápisem do pracovní knížky psovoda.
- Minimálně jedenkrát ročně pořádat vyhledání osob, které budou imitovat různé úrazy. Psovod by si měl vyzkoušet po vyhledání zklidnit psa a ošetřit zraněnou osobu.

- **Topografická příprava:**
 - Každý psovod by měl projít základním školením.
 - Měl by mít základní znalosti při zacházení s GPS.
 - Minimálně dvakrát za rok praktické cvičení přímo na terénech. Jednotliví psovodi by si měli vyzkoušet pozici velitele týmu kynologů, kdy navrhnu rozmnístění psovodů a postup terénem (případně budou odpovědní za postup rojnice).
- **Základy radiokomunikace:**
 - Psovod-záchranář by měl projít základním školením o používání radiostanic. Školitel by měl být záchranář jedné ze základních složek IZS, který by vysvětlil daná pravidla radiokomunikace.
 - Psovod by měl znát základní termíny používané v radioprovozu.
 - Minimálně dvakrát za rok praktické používání radiostanic přímo na terénech.
- **Základy metodiky postupu a chování kynologů při nasazení a na místě zásahu:**
 - Základní znalosti sutin, druhy staveb a jejich charakter při zřícení.
 - Znalost základní práce hasičů na sutinách a jejich vybavení vhodné pro ulehčení práce psů.
 - Chování a jednání psovoda a velitele psovodů na místě zásahu.
 - Každý psovod by měl projít základním školením a každoročním přezkušováním teorie z Metodiky sutinového vyhledání.

Obr. č. 20 - Vlaštovčí hnízdo

Obr. č. 21 - Okrajové trosky

8 ZÁVĚR

Úspěšné používání psů je závislé na jejich kvalitách, stupni výcviku a připravenosti a na odborné znalosti, vyspělosti a zkušenosti psovoda. Důležité jsou i podmínky pro cílevědomé a systematické připravování psů neboli výcvik.

Pes může být s úspěchem použit jen k těm výkonům, pro které je řádně výcvikem připraven! Například tma je při hledání pro člověka problém. Záchranář bez psa nemá velkou šanci v terénu pohřešovaného nalézt. Pes jako šelma dokáže v takové situaci dokonale využít svých smyslů.

Proto by si měl každý psovod, který chce nosit titul záchranáře, soudně uvědomit, že jeho základní práce, zkušenosti a znalosti mají spočívat hlavně ve výcviku psů.

Je to obor, který vyžaduje specifické charakterové vlastnosti psovoda. Nejdůležitější z nich je důslednost a cit pro výcvik, tolerance a týmová spolupráce!

Zdravotní stránka by měla být rovněž samozřejmostí. Jak pro fyzickou a psychickou náročnost praxe, tak pro vlastní výcvik vůbec.

Obr. č. 22, 23 - Každý psovod by si měl uvědomit, že jeho základní práce, zkušenosti a znalosti mají spočívat hlavně ve výcviku psů.

9 REFERÁT A RESUMÉ V ČESKÉM A ANGLICKÉM JAZYCE

9.1 Referát

Integrovaný záchranný systém je systém vazeb zabezpečující koordinovaný postup záchranných, pohotovostních, odborných a jiných složek orgánů státní správy a samosprávy, fyzických a právnických osob při likvidaci havárií, hromadných neštěstí a katastrof, při kterých došlo k hromadnému výskytu zraněných, postižených, případně mrtvých nebo k rozsáhlým ekologickým poškozením a těžkým ztrátám na majetku. Velmi důležitou roli v některých situacích hrají i záchranáři-kynologové.

Záchranářská kynologie je kynologický obor, jehož posláním je příprava psovoda a psa k vyhledávání pohřešovaných osob v sutinách, ve volném terénu, lavinách, pod vodní hladinou apod. za využití čichových schopností psa. Psovod a pes, kteří provádí výcvik v oboru záchranářské kynologie, tvoří nedílnou kynologickou dvojici. Při indispozici psovoda je pes nevyužitelný, při indispozici psa je nevyužitelný psovod.

Smyslem práce a posláním kynologů-záchranářů je co nejlépe vybrat, vycvičit a připravit psa, který je díky svým schopnostem často jediným nástrojem pro vyhledání postižených osob. I v dnešní době je jen málo prostředků, které by v krátkém čase pomohly záchranářům nalézt pohřešované osoby a tím mnohdy zachránit jejich život. Na praktické nasazení jsou zapojováni a vyžádáni pouze kynologové, kteří splní atestaci Ministerstva vnitra – generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky (MV-GŘ HZS ČR), a tím jsou zařazeni na seznam, který je k dispozici na operačním středisku HZS či PČR. Z toho plyne, že každá organizace, která má možnost nabídnout připravené psovody se psy, musí mít sepsanou dohodu s Ministerstvem vnitra (MV) nebo Hasičským záchranným sborem, který pod MV spadá.

Tato práce se zabývá jednotlivými záchrannými složkami a organizacemi v oboru záchranné kynologie. Cílem práce je seznámit veřejnost se systémem a vlastní prací jednotlivých složek a organizací. Dalším cílem absolventské práce je poukázat na vlastní přípravu kynologů-záchranářů, na jejich připravenost a na jejich celkové vzdělávání v tomto oboru. Součástí práce je i návrh na sjednocení základních a rozšířených požadavků na psovody a psy, kteří prochází nelehkým výcvikem a po splnění atestace se zařadí do systému IZS.

V případě události vyžadující přítomnost záchranářských psů si velitel zásahu kynology vyžádá přes operační středisko. Kynolog povoláný na zásah si musí být vědom, že velitel zásahu nemá specifické kynologické znalosti a zkušenosti. Proto musí být psovod seznámen s prací jednotlivých složek IZS, aby mohl co nejefektivněji využít jejich možnosti. Kynolog-záchranář povoláný na zásah je na místě profesionálem a musí zvládat často nelehké situace. Je na vedoucím skupiny kynologů, aby si v rámci možností prosadil pro svůj tým podmínky, ve kterých mohou psi pracovat (odprašnění terénu, odpojení inženýrských sítí, krátkodobé přerušení záchranných prací nebo vyžádání lezců pro zajištění psovodů a psů).

Závěr práce ukazuje na nejdůležitější znalosti kynologů-záchranářů tj. maximální znalost kynologie jako takové a další důležité schopnosti a znalosti v oblasti záchranných prací jako je zdravotní, fyzická a psychická zdatnost psovoda a jeho psa, znalost radiokomunikace, topografie, práce ve výškách, jednotlivých typů zásahů, typů trosek a terénů, znalost šíření a druhů pachů a v neposlední řadě také základní znalost přednemocniční neodkladné péče.

9.2 RESUMÉ V ČESKÉM A ANGLICKÉM JAZYCE

9.2.1 Resumé v českém jazyce

Tato absolventská práce zpracovává problematiku záchranářů kynologů, kteří jsou součástí Integrovaného záchranného systému. Jsou zde popsány organizace, které se záchrannou kynologií zabývají a principy vzdělávání jejich členů pro potřeby praktického nasazení.

Práce je souhrnem základních pravidel provádění přezkoušení vybraných psovodů a psů v jejich organizacích. Součástí práce je i výpis základních požadavků ministerstva vnitra na jednotlivé psovody a psy, kteří mohou být povoláni na zásah na území ČR i na mezinárodních záchranných operacích.

Tento materiál by měl přispět ke zkvalitnění vzdělávání kynologů pro potřeby Integrovaného záchranného systému.

9.2.2 Summary

This work handles with the problem of rescue dogmen, who are part of the Integrated Rescue System. There are described all organizations in the Czech Republic which deal with the rescue cynology and provide their members with basic principles of education required for rescue interventions.

The work brings a summary of basic rules applied in examining selected dog handlers and their dogs within their organizations. Another part presents the basic listing of requirements that are posed by the Ministry of Internal Affairs on the individual dogmen and dogs that can be sent to action both on the Czech Republic territory or to international rescue missions.

The information summed in this work should help to improve the education of dogmen to meet the needs of the Integrated Rescue System.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1. *USAR.CZ - Kynologie v IZS : Kynologická komise* [online]. c2006 [cit. 2007-12-17]. Dostupný z WWW: <<http://www.usar.cz/webmagazine/subcategories.asp?idk=285>>.
2. *Integrovaný záchranný systém* [online]. [2006] [cit. 2007-12-19]. Dostupný z WWW: <[http://www.hradeckralove.org/dld/kr/5.%20Záchranný%20systém%20\(IZS\)/IZS/Integrovaný%20záchranný%20systém.htm](http://www.hradeckralove.org/dld/kr/5.%20Záchranný%20systém%20(IZS)/IZS/Integrovaný%20záchranný%20systém.htm)>.
3. *Policie : cíle, činnost a výsledky policejních útvarů* [online]. c2005 [cit. 2007-12-14]. Dostupný z WWW: <<http://www.mvcr.cz/policie/>>.
4. ČERVENKA, Martin. *Jednotka Ministerstva vnitra České republiky pro mezinárodní záchranné operace - poslání, struktura a praktické nasazení*. [s.l.], 2007. 67 s. Vyšší odborná škola zdravotnická v Brně. Vedoucí absolventské práce plk. Ing. Jaroslav Bohanes.
5. STUHLÍK, Dušan. Úspěšnost kynologů na atestech GŘ HZS v číslech. *Rescue Report*. 2007, roč. 2, č. 3, s. 44-45. Grafy v textu. Dostupný z WWW: <<http://www.rescue.cz/files/archiv/casopis-rescue-report-2007-03.pdf>>.
6. KRANÁTOVÁ, Michaela. *Kynologie ve službách ozbrojených sborů v České republice*. [s.l.], 2001. 53 s. Vedoucí bakalářské práce pplk. Mgr. Zdeněk Chmela. Dostupný z WWW: <<http://www.cz-pes.cz/literatura-sl-kynologie-index.php>>.
7. *Horská služba ČR* [online]. c2006 [cit. 2007-12-12]. Dostupný z WWW: <http://www.hscr.cz/index.php?option=com_content&task=blogcategory&id=10&Itemid=9>.
8. *Hasiči Hejnice, psovodi, vyhledani osob* [online]. [2006] [cit. 2007-12-22]. Dostupný z WWW: <<http://www.hasicihejnice.cz/>>.

9. *Oficiální webové stránky brigády ZBK JmK ČR* [online]. c2006 , 20-01-2008 [cit. 2007-11-18]. Dostupný z WWW: <<http://www.zbkjmkcr.ic.cz/>>.
10. *Kynologická záchranná jednotka* [online]. [2007] , 11:03:22 14.03.2008 [cit. 2007-12-09]. Dostupný z WWW: <http://www.kzjcr.wbs.cz/Vznik_KZJ.html>.
11. *Oficiální stránky SZBK ČR - www.zachranari.cz* [online]. c2004-2008 [cit. 2007-12-25]. Dostupný z WWW: <<http://www.zachranari.cz/index.html?str=organizace>>.
12. *USAR.CZ - Kynologie v IZS : Držitelé atestů* [online]. c2006 [cit. 2007-12-17]. Dostupný z WWW: <<http://www.usar.cz/webmagazine/kategorie.asp?idk=286>>.
13. *USAR.CZ - Kynologie v IZS* [online]. c2006 [cit. 2007-11-11]. Dostupný z WWW: <<http://www.usar.cz/webmagazine/subcategories.asp?idk=221>>.
14. *DH.cz | Metodický pokyn starosty SH ČMS* [online]. [2006] [cit. 2007-12-21]. Dostupný z WWW: <http://www.dh.cz/Dokumenty/metod_pokyn_zachranni_psi/>.
15. *Kynologická záchranná jednotka* [online]. [2007] , 11:03:22 14.03.2008 [cit. 2007-12-09]. Dostupný z WWW: <http://www.kzjcr.wbs.cz/Zkusebni_rady_a_testy.html>.

SEZNAM PŘÍLOH

- Příloha č.1 Podmínky pro poskytování a použití neinvestičních dotací ze státního rozpočtu České republiky pro nestátní neziskové organizace
- Příloha č.2 Žádost nestátní neziskové organizace (občanského sdružení, obecně prospěšné společnosti, církevní právnické osoby) o státní dotaci pro rok 2008
- Příloha č.3 Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR a náměstka ministra vnitra ze dne 31.10.2003, kterým se stanoví kvalifikační požadavky na psovoda se psem předurčeného k nasazení v rámci záchranných prací
- Příloha č.4 Metodika sutinového vyhledávání s využitím záchranných psů, volná příloha v brožovaném výtisku
- Příloha č.5 Bojový řád jednotek požární ochrany – taktické postupy zásahu
- Příloha č.6 Zkušební řád Mezinárodního svazu záchranných psů IRO
- Příloha č.7 Metodický pokyn starosty SH ČMS
- Příloha č.8 Národní zkušební řád SZBK České republiky
- Příloha č.9 Testy pro praktické využití psovoda se psem (KZJ)
- Příloha č.10 Rozhodnutí PREZIDIA č.5/05 – Zásady jednání při praktických nasazeních

SOUHLAS S VYUŽITÍM PRÁCE

Souhlasím s tím, aby moje absolventská práce byla půjčována ke studijním účelům. Žádám, aby citace byly uváděny způsobem užívaným ve vědeckých pracích.

V Brně dne 30. března 2008

Veronika Švestková